

Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij

"Zevenwouden" u.a.

Jaarverslag 2019

Inhoud

Bestuursverslag	4
Bestuursorganen	4
Bedrijfsstructuur Zevenwouden.....	5
Verslag van directie	7
Verslag van de Raad van Commissarissen.....	23
Verslag van de Raad van Afgevaardigden	27
Jaarrekening	28
Geconsolideerde balans per 31 december (na bestemming resultaat).....	28
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	30
Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat.....	32
Geconsolideerd kasstroomoverzicht.....	33
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	34
Enkelvoudige balans per 31 december (na bestemming resultaat)	56
Enkelvoudige winst- en verliesrekening.....	58
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	60
Overige gegevens	77
Statutaire regeling betreffende de bestemming van de winst	77
Controleverklaring van de onafhankelijke Accountant.....	79

Zevenwouden

De Eenhoorn 2, 8932 NX Leeuwarden
Postbus 901, 8901 BS Leeuwarden

Bestuursverslag

Bestuursorganen

Algemene Vergadering van Afgevaardigden

De heer S.S. Hellinga
De heer A.B. de Jong
Mevrouw A.E. van Leeuwen-Douwstra
De heer C.B. Okkema
De heer G.L.G. Schweigmann
De heer W.R. Tigchelaar
Mevrouw P. van der Zee
De heer S. van der Zee

Raad van Commissarissen

De heer C.B. Mulder, voorzitter
Mevrouw S. Faber
De heer W.O. Sierksma

Auditcommissie

De heer W.O. Sierksma, voorzitter
Mevrouw S. Faber

Remuneratiecommissie

Mevrouw S. Faber, voorzitter
De heer C.B. Mulder

Directie

De heer W.R.D.W. Nauta, directievoorzitter
De heer J.H. Lubbers, financieel directeur

Managementteam

De heer W.R.D.W. Nauta, directievoorzitter
De heer J.H. Lubbers, financieel directeur
De heer B. Posthumus, directeur Verzekeringstechniek en Volmachten
De heer G. Kuiper, manager Schade, Acceptatie inclusief Inspectie & Informatisering
Mevrouw K. Raap-Hamstra, relatiemanager
De heer J. Buigholt, marketing manager

Accountant

Deloitte Accountants B.V.

Bedrijfsstructuur Zevenwouden

De Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij "Zevenwouden" U.A. (verder: Zevenwouden), is een onderlinge waarborgmaatschappij met uitgesloten aansprakelijkheid met als doelstelling: 'het met haar leden sluiten van overeenkomsten van verzekering in de zin van de Wet op het financieel toezicht'.

Kernactiviteit

Zevenwouden is een schadeverzekeraar die zowel de particuliere als de (klein)zakelijke markt bedient. Het overgrote deel van het premievolume heeft betrekking op de branche Brand en in die branche beschikt Zevenwouden over specifieke expertise en ruime ervaring. De verzekeringsactiviteiten van Zevenwouden zijn uitsluitend gericht op de Nederlandse markt en in Nederland gelegen risico-objecten.

Noorderlinge verzekeraars

Zevenwouden kiest nadrukkelijk voor samenwerking met het intermediair. Deze samenwerking, partnerschap en persoonlijk zaken doen zijn belangrijke waarden. Door de combinatie van 'eigen risicodragerschap' en een volmachtbedrijf (Noorderlinge B.V.) kunnen we een full service concept aanbieden aan het intermediair. Dit doen we onder de merknaam 'Noorderlinge verzekeraars'.

Zevenwouden als verzekeraar en risicodrager

Statuten

- De naam van de Maatschappij is Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij "Zevenwouden" U.A.
- De Maatschappij heeft haar zetel in Heerenveen.
- Het werkgebied van de Maatschappij strekt zich uit tot geheel Nederland.
- De (oud-)leden van de Maatschappij zijn niet aansprakelijk voor schulden van de Maatschappij en zijn niet verplicht om in enig ten tijde van de ontbinding van de Maatschappij blijvend tekort bij te dragen.

Raad van Afgevaardigden (RvA)

De Maatschappij kent een Algemene Vergadering van Afgevaardigden die bestaat uit minimaal zeven (7) en maximaal vijftien (15) Afgevaardigden, die uit en door de leden worden gekozen. De Raad van Afgevaardigden wordt jaarlijks vóór 1 juli bijeengeroepen ter vaststelling van de jaarrekening van de Maatschappij.

Raad van Commissarissen (RvC)

De Maatschappij kent een Raad van Commissarissen bestaande uit ten minste drie (3) en maximaal vijf (5) leden. De Raad van Commissarissen houdt toezicht op (het beleid van) de directie en op de algemene gang van zaken in de Maatschappij en de daarmee verbonden onderneming en richt zich bij de vervulling van haar taak naar het belang van de Maatschappij en de daarmee verbonden onderneming. De Raad van Commissarissen staat de directie met raad ter zijde.

Auditcommissie (AC)

De Auditcommissie heeft als belangrijkste taak de toezichthoudende rol van de Raad van Commissarissen ter zake financiële aangelegenheden te vervullen en om de financiële verantwoording meer diepgang te geven.

Remuneratiecommissie (RC)

De Remuneratiecommissie adviseert de Raad van Commissarissen onder andere over de arbeidsvoorwaarden (waaronder de beloning) van de directie.

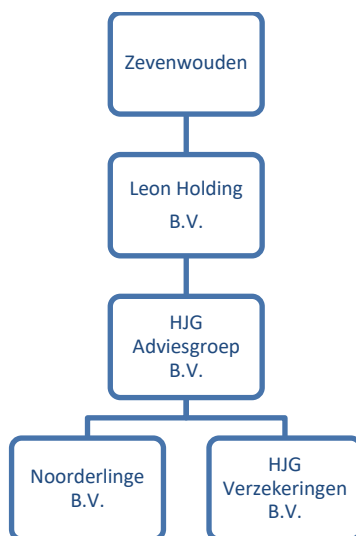
Directie

De directie bestaat uit ten minste twee (2) leden en is belast met het besturen van de Maatschappij. De verantwoordelijkheid voor het (risico)bestuur van Zevenwouden ligt onverminderd bij de directie als geheel.

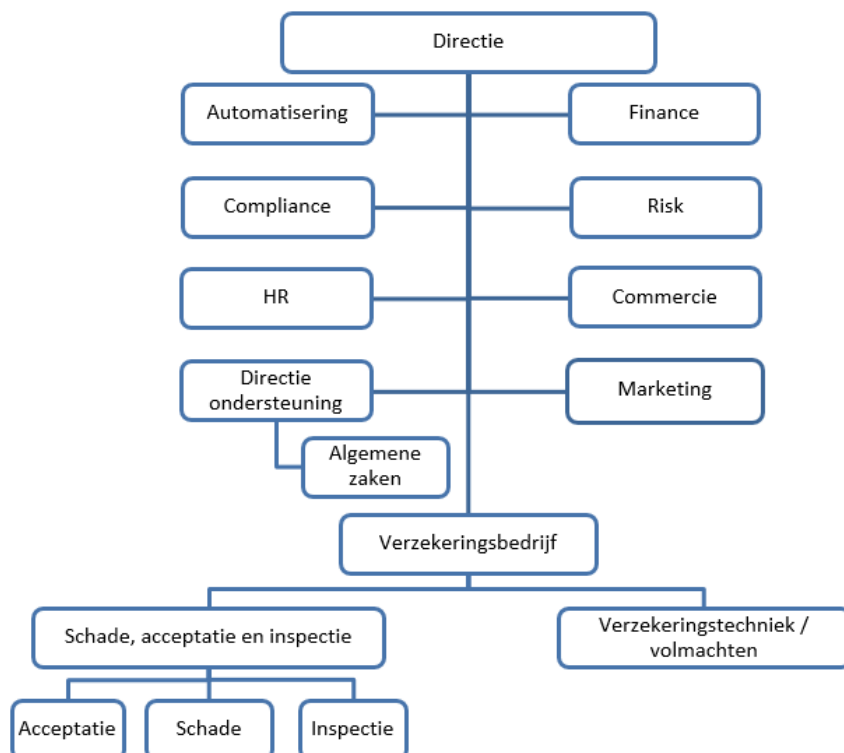
Managementteam

Het managementteam bestaat uit zes (6) leden. De directie stuurt in nauw overleg met het managementteam naar een betere coördinatie en samenhang van verschillende taken en disciplines.

Juridische structuur

Interne organisatie structuur

Zevenwouden en haar groepsmaatschappijen hadden gedurende het boekjaar gemiddeld, berekend op fulltime-basis (fte) 34 werknemers in dienst (2018: 32).

Verslag van directie

Nederlandse schadeverzekeringsmarkt 2019

De veranderingen in de Nederlandse schadeverzekeringsmarkt volgen elkaar in hoog tempo op. Het aantal schadeverzekeraars is de afgelopen jaren afgenomen en de consolidatie zet zich gestaag voort. Deze consolidatie betekent dat de vier grootste verzekeraars in de schademarkt een marktaandeel hebben van ongeveer 50%. Daarnaast hebben de schadeverzekeraars op onderlinge grondslag een marktaandeel van ongeveer 37%.

Naast dit samengaan van grotere partijen is er in de markt steeds meer ruimte voor kleinere schadeverzekeraars. Ondanks de druk op kosten en de druk van regelgeving zijn kleinere maatschappijen in staat een positievere klantwaardering te scoren. Daarnaast komt vaker tot uiting dat de persoonlijke relatie op lokaal niveau in de advisering die ondersteund wordt door moderne technologie, leidt tot een betere schaderatio. Hierbij speelt een betere invulling van zorgplicht een rol, vaak in relatie met de advisering ten aanzien van preventieve maatregelen.

Naast dit relatief positieve beeld is er in de schademarkt in toenemende mate zorg over de onverzekerbaarheid van bepaalde branches en objecten. Dit leidt tot een onevenwichtige situatie waarin door verschillende partijen wordt gezocht naar andere inkoopkanalen en/of tekencapaciteit.

In de schademarkt van het onafhankelijke intermediair of de gevolmachtigde partijen zijn het afgelopen jaar in hoog tempo partijen waarneembaar die door overnames een dominante positie innemen in de distributie. Gekeken wordt naar verschillende mogelijkheden om te komen tot strategische allianties.

Visie Noorderlinge verzekeraars op de dienstverlening in de schademarkt

Noorderlinge verzekeraars, met onder andere als risicodragers Zevenwouden, biedt vanuit een zelfstandige positionering als schadeverzekeraar primair een particuliere propositie aan waarin het accent ligt op brand. Daarnaast zijn wij in 2019 begonnen met het opzetten van een verbeterde zakelijke propositie voor de MKB-markt. Deze propositie wordt begin 2020 geïntroduceerd.

Het intermediair is en blijft in onze dienstverlening de belangrijkste rol vervullen als financieel adviseur van de eindklant. Als Noorderlinge verzekeraars richten wij ons exclusief op het intermediaire distributiekanaal. In onze bedrijfsvoering staat de ondersteuning en advisering van het intermediair centraal. Hierbij zijn het persoonlijke contact en de korte lijnen met het intermediair onontbeerlijk. Het intermediair heeft dit in 2019 zeer gewaardeerd met als beloning het winnen van de tweede plaats als beste schadeverzekeraar particulier in het Adfiz prestatie onderzoek 2019. Deze waardering geeft ons wederom de inspiratie om onze dienstverlening verder te verbeteren.

Onze strategie voor de komende jaren maakt dat wij als zelfstandige schadeverzekeraar een unieke en herkenbare positie willen innemen als brandspecialist. Focus zal hierbij liggen op de particuliere- en klein zakelijke markt.

Aan Noorderlinge verzekeraars is sinds enkele jaren een informele intermediaire adviesraad verbonden. In 2019 zijn wij gestart met een andere opzet hiervan. De opzet en frequentie zijn veranderd waardoor er meer tijd beschikbaar is om te komen tot verdieping van de zakelijke relatie, maar ook meer dan voorheen kan worden stilgestaan bij thematische onderwerpen. De frequentie is naar beneden gesteld naar twee keer per jaar. Ook met de locatie wordt rekening gehouden met afvaardiging uit het gehele land. Er nemen elf (11) intermediairs deel aan deze adviesraad.

Zevenwouden zal verder kijken om het premieaandeel in uitgaande volmachten te vergroten. Groei en rendement zullen hierbij nauwlettend in de gaten worden gehouden. Onze focus richt zich vooral bij uitgaande volmachten op de gevolmachtigden die qua visie, bedrijfsvoering en moraliteit aansluiten bij onze aanpak.

Ontwikkelingen verslagjaar 2019

Winnaar tweede plaats beste schadeverzekeraar particulier

Noorderlinge verzekeraars heeft de tweede plaats gewonnen in de verkiezing tot beste particuliere schadeverzekeraar van 2019. Dit prestatieonderzoek is gehouden onder intermediairs die aangesloten zijn bij Adfiz. De Adfiz prijs wordt ieder jaar uitgereikt aan de best presterende verzekeraars in verschillende categorieën.

Ook in 2019 is wederom gebleken dat onze mensen als 'verzekeraars' in ons bedrijf van toegevoegde waarde zijn in onze dienstverlening. De hoge Net Promoter Score (NPS) van 76 bevestigt dat onze aanpak ook in 2019 heeft gewerkt. Wij zijn ervan overtuigd dat wij als verzekeraar door een transparante, menselijke dienstverlening een unieke propositie hebben in de huidige schademarkt.

Strategie "De beste brandverzekeraar in 2024"

Zevenwouden als specialist in brandverzekeringen kiest met Noorderlinge verzekeraars nadrukkelijk voor de rol van aanbieder van een breed pakket aan schadeverzekeringen in haar AnderLicht Keuzepakket Particulier en Groenlicht Keuzepakket Zakelijk. Hiermee kunnen intermediairs een optimaal verzekeringspakket samenstellen voor hun relaties. Voor zowel het particuliere als het klein zakelijke segment is Noorderlinge verzekeraars hierbij aanbieder van zowel standaard- als maatwerkoplossingen.

De schademarkt is in 2019 nog verder veranderd. Intermediairs zijn steeds meer op zoek naar een bestendige relatie met een steeds meer beperkt aantal schadeverzekeraars. De roep om consistent en herkenbaar beleid vanuit de verzekeraar is in toenemende mate hoorbaar. Partijen zoeken in toenemende mate partnership, waarin een herkenbaar, voorspelbaar en toetsbaar beleid van belang is. Wij zijn steeds meer in staat om met verzekeraar Zevenwouden een bestendige lijn te volgen, waarin wij betrouwbaarheid voor verzekeraarbaarheid van huidige en toekomstige risico's een belangrijk uitgangspunt vinden. Hierdoor zijn wij van mening dat wij in de markt een steeds duidelijkere positionering zullen kunnen innemen.

Ook in 2019 is gebleken dat de regeldruk vanuit wet- en regelgeving en toezichthouders op de organisatie niet is afgenomen. Hoewel we als bedrijf erin slagen om op alle afdelingen een verdere professionalisering door te voeren, staat de schaal grootte op gespannen voet met de regeldruk. De dialogen met DNB en het Verbond van Verzekeraars leiden toch tot een meer proportionele aanpak op een aantal dossiers.

Nadat er kritisch door Zevenwouden is gekeken naar ons uitgaande volmachtbeleid kunnen we vaststellen dat de uitgaande volmachten zich in 2019 boven verwachting ontwikkelen qua rendement en premiegroei. De noodzaak voor een strategisch fit en verzekeringstechnisch rendement is daarbij randvoorwaardelijk.

Ontwikkeling portefeuille

De bruto premie van Zevenwouden stijgt in 2019 met ongeveer 30%. Reden van de stijging is extra commerciële aandacht bij het intermediair en de substantiële groei bij de uitgaande volmachten. Er wordt terughoudend omgegaan met aanstellingsverzoeken. Pas nadat de prospects voldoen aan alle gestelde eisen, wordt aanstelling gehonoreerd.

Stabiele winstontwikkeling

Na twee jaren van verlies heeft Zevenwouden in 2019 een positief resultaat behaald. Dit komt met name door de gemiddeld lagere schadelast dan voorgaande jaar in combinatie met het financiële rendement op beleggingen. Daarnaast wordt nadrukkelijk gestuurd op een verbetering van het technisch resultaat.

Herverzekeringen

In 2018 is als gevolg van een hoge schadelast gebleken dat het van belang is om de netto schadelast nog beter te beheersen. Vergaande kapitaalbescherming is essentieel om zelfstandigheid voor de komende jaren te garanderen. In het najaar van 2018 is een proportioneel herverzekeringsprogramma in de vorm van een Quota Share contract voor 2019 afgesloten, waarbij een substantieel aandeel premie en schade voor de herverzekeraars is.

Voor het jaar 2019 zijn collectieve herverzekeringscontracten ingekocht: een contract ter afdekking van schaden als gevolg van brand, een contract ter bescherming tegen catastrofes (voornamelijk storm) en een

contract voor variadetekkingen (voornamelijk particuliere aansprakelijkheid). Daarnaast is er in 2019 een contract ingekocht ter bescherming van een combinatie van meerdere grote schaden. De contracten kennen een proportionele dekking (Quota Share), waardoor schaden vanaf de eerste euro voor een deel voor rekening van de herverzekeraar komen.

Nieuwe broker herverzekeringen

Medio 2019 is besloten om voor het Zevenwouden herverzekeringsprogramma 2020 te gaan werken met de broker Willis Re B.V. Het herverzekeringsprogramma 2019 is nog begeleid door de broker AON Reinsurance Solutions.

Nieuwe externe accountant

Tot en met 2018 controleerde KPMG Accountants N.V. de jaarrekening van Zevenwouden. Vanaf het boekjaar 2019 controleert Deloitte Accountants B.V. de jaarrekening van Zevenwouden.

Nieuwe uitgaande volmacht voor Zevenwouden

Zevenwouden heeft in 2019 één nieuwe gevolmachtigde agent aangesteld. In 2019 zijn geen volmachten door Zevenwouden opgezegd.

Premieverhoging

In de verzekeringsportefeuille is in 2019 een premieverhoging op eigen producten doorgevoerd die varieert tussen 9% en 15% (gemiddeld 11%).

Schadejaar 2019

Voor Zevenwouden is 2019 in tegenstelling tot 2018 een relatief goed schadejaar gebleken. Dit resulteert in een combined ratio van 100,3%.

Na een tweetal jaren van hogere schadelast is 2019 beter geëindigd. Er zijn in totaal negen schaden groter dan € 100.000 gemeld bij Zevenwouden. Hiervan betroffen het drie schaden groter dan € 250.000. In 2019 hebben zich met uitzondering van begin juni (onweersbuien met zware neerslag) geen grote natuurevenementen voorgedaan waaruit grote schaden zijn ontstaan.

Productrationalisatie

In 2018 is gestart met het omzetten van oudere productlijnen van Zevenwouden en haar rechtsvoorgangers naar het nieuwe AnderLicht Keuzepakket Particulier. De verwachting is dat in 2020 alle particuliere producten zijn omgezet naar het AnderLicht Keuzepakket Particulier.

Vorbereidend crisisplan

In het kader van de Wet herstel en afwikkeling van verzekeraars heeft Zevenwouden op verzoek van DNB een voorbereidend crisisplan geschreven. Zevenwouden hoort daarmee bij een selectie van verzekeraars die in 2019 is uitgekozen tot het opstellen van voorbereidend crisisplan. De hierbij opgedane ervaring wordt door DNB gedeeld met de sector in de vorm van een Good Practice.

Compliance

In 2019 heeft internal audit een onderzoek uitgevoerd op onder andere de compliancefunctie. Geconstateerd mag worden dat onze organisatie voldoet aan de gestelde eisen. Op een aantal punten is verdere verbetering wenselijk. Overall gezien hebben wij als directie voldoende comfort bij de huidige compliance status.

Organisatie

Governance

Verzekeraar Zevenwouden kent een statutaire directie van twee leden en een Raad van Commissarissen van drie leden. De Algemene Vergadering van Afgevaardigden bestaat thans uit acht leden en komt tweemaal per jaar bijeen. Eenmaal voor de vaststelling van de jaarrekening en eenmaal voor een nader vast te stellen thema.

De directie heeft een beleidsbepalende rol en de Raad van Commissarissen heeft een toetsende rol en houdt toezicht op het gevoerde beleid. De directie is gedurende het jaar naast de hierboven genoemde ontwikkelingen, meerdere malen met de Raad van Commissarissen in gesprek geweest over onder meer de

herijking van de gevoerde strategie, de voorgestelde meerjarenbegroting, het integrale risicoprofiel van ons bedrijf en de maatregelen om te komen tot risicobeheersing.

De directie en de Raad van Commissarissen leggen ieder vanuit hun eigen rol verantwoording af aan de Algemene Vergadering van Afgevaardigden. De Algemene Vergadering van Afgevaardigden verleent decharge voor het gevoerde beleid en toezicht en stelt de jaarrekening vast.

Gedragcodes

Zevenwouden conformeert zich aan de Gedragscode Verzekeraars en de Codewijzer zelfregulering. Op de website van Zevenwouden is een toelichting te vinden op de Governance van Zevenwouden. Alle leden van de directie en de Raad van Commissarissen hebben de eed of belofte voor beleidsbepalers in de financiële sector afgelegd. Alle medewerkers hebben ook de eed of belofte afgelegd.

Interne beheersing

De Raad van Commissarissen van Zevenwouden houdt toezicht op de (financiële) verslaglegging van de organisatie en de bevindingen van de accountant. Daarnaast stelt de Raad van Commissarissen vanuit de eigen onafhankelijke positie vast dat de opzet en werking van het risico- en interne beheersingssysteem voldoende waarborgen kent voor een integere en beheerste bedrijfsvoering.

Het hebben van deze inrichting zorgt ervoor dat er voldoende waarborgen zijn voor het deugdelijk besturen van de organisatie, alsmede het goed kunnen vervullen van de toezichtstaak door de Raad van Commissarissen. Deze opzet past bij de aard en omvang van de organisatie.

Het beheersen van de bedrijfsprocessen is voor de directie van cruciaal belang om voor de lange termijn zekerheid te bieden voor verzekerden en medewerkers. De directie aanvaardt volledige verantwoordelijkheid voor de opzet en werking van risicobeheersing en controlesystemen.

Als directie hebben wij op basis van de aard en omvang van onze onderneming ook in 2019 gekozen voor een gematigd risicoprofiel. Voor de verdere toelichting op de beheersing van de risico's wordt verwezen naar de toelichting op de jaarrekening. Deze toelichting is een integraal onderdeel van ons jaarverslag.

Beheerst beloningsbeleid

Zevenwouden voert een zorgvuldig, beheerst en duurzaam beloningsbeleid dat in lijn is met zijn strategie, risicobereidheid, doelstellingen en kernwaarden. Daarbij wordt rekening gehouden met de lange termijn belangen van de verzekeraar en het maatschappelijk draagvlak, daar:

- De Raad van Commissarissen kent een Remuneratiecommissie; hiervoor gelden onderstaande bepalingen:
 - het doen van een voorstel inzake de bezoldiging van de individuele bestuurders; en
 - indien de Remuneratiecommissie ten behoeve van haar taken gebruikmaakt van de diensten van een remuneratieadviseur, vergewist zij zich ervan dat de desbetreffende adviseur geen advies verstrekt aan de bestuurders.
- De beloning van directie is gebaseerd op een extern beloningsonderzoek op basis van een benchmark;
- De Raad van Commissarissen neemt het beloningsonderzoek als uitgangspunt in acht bij het vervullen van hun taak met betrekking tot het beloningsbeleid;
- Zevenwouden conformeert zich aan de CAO voor het Verzekeringsbedrijf;
- Zevenwouden kent geen systeem van omzetbonussen;
- Zevenwouden heeft geen winstdelingsregeling

Zevenwouden kent geen materiële retentie-, exit- en welkomstpakketten.

Zevenwouden kent geen variabele beloning voor de directie.

Diversiteit

Zevenwouden streeft naar een evenwichtige verdeling van vrouwen en mannen binnen de directie, Raad van Commissarissen en Raad van Afgevaardigden. Op basis van een profielschets zal worden gezocht naar de beste

kandidaat voor de functie. Zevenwouden erkent dat diversiteit en kwaliteit van belang zijn, echter het behoud en versterking van de juiste mix van capaciteiten blijft van belang in het selectieproces.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Aan goed werkgeverschap geeft Zevenwouden invulling door te faciliteren in opleidingsmogelijkheden voor haar personeel, marktconforme arbeidsvoorwaarden te bieden en in goede arbeidsomstandigheden te voorzien op haar kantoorlocatie in Leeuwarden. De directie voert op periodieke basis een transparante en constructieve dialoog met haar personeelsvertegenwoordiging. Zevenwouden investeert in het zogenaamde 'clubgevoel' middels bijeenkomsten en activiteiten voor haar medewerkers.

Op het gebied van duurzaamheid en milieu leverde Zevenwouden ook in 2019 haar bijdrage als donateur van de stichting Ynnatura, bedrijven voor het Fryske Gea. Deze stichting stelt bedrijven in de gelegenheid om zich te verbinden met het werk van natuurbescherming in Fryslân.

Noorderlinge verzekeraars met als risicodragers Zevenwouden heeft zich via het Platform Onderlinge Verzekeraars (POV) aangesloten bij Tegader. Dit betreft een initiatief van de onderlinge verzekeraars in Nederland om via het onderlinge gedachtengoed te participeren in MVO initiatieven. Zelf heeft Zevenwouden in 2019 financiële ondersteuning gegeven aan het BeterBoek-project in Medisch Centrum Leeuwarden.

Risicomanagement Zevenwouden

Algemeen

Zevenwouden is onderworpen aan Europese regelgeving, waarvan de naleving wordt getoetst door DNB. Solvency II schrijft onder meer voor dat een verzekeraar moet beschikken over een doeltreffend governancestelsel dat voor een gezonde en prudente bedrijfsvoering zorgt. Belangrijke pijlers hiervoor zijn: solvabiliteit, governance en risk & compliance.

Solvabiliteitspositie

De aanwezige solvabiliteit bij Zevenwouden onder de uitgangspunten van Solvency II bedraagt per 31 december 2019 € 11.039.000. Het kapitaal (SCR, Solvency Capital Requirement) waarover Zevenwouden moet beschikken conform Solvency II regelgeving bedraagt € 3.194.000. De SCR is derhalve 346%.

Het minimumkapitaal (MCR, Minimum Capital Requirement) voor een verzekeraar als Zevenwouden bedraagt € 3.700.000. De aanwezige solvabiliteit bij Zevenwouden conform berekening MCR bedraagt € 10.561.000. Derhalve een MCR van 285%. Zevenwouden blijft onder de Solvency II regelgeving een solvabele maatschappij. Zevenwouden streeft intern een 175% Solvency II ratio na.

De vereiste solvabiliteit ofwel het Solvabiliteitskapitaalvereiste ('SCR') en Minimumkapitaalvereiste ('MCR') per ultimo verslagjaar is onder te verdelen naar de volgende belangrijkste componenten:

Solvabiliteitspositie Solvency II (in duizenden euro's)	2019	2018
Eigen vermogen	10.947	10.051
SCR		
In aanmerking komend vermogen ter dekking SCR	11.039	9.992
Solvabiliteitskapitaalvereiste	3.194	4.984
Solvabiliteitsratio op basis van SCR	346%	200%
MCR		
In aanmerking komend vermogen ter dekking MCR	10.561	9.605
Minimumkapitaalvereiste	3.700	3.700
Solvabiliteitsratio op basis van MCR	285%	260%
Minimumsolvabiliteit	125%	125%
Streefsolvabiliteit	175%	-

Kapitaalsbeslag per risicogroep (in duizenden euro's)	2019	2018
SCR Schaderisico's	1.153	3.273
SCR Marktrisico's	1.076	1.312
SCR Tegenpartijrisico	1.051	926
SCR Zorgrisico	43	32
SCR Operationeel risico	737	612
Diversificatie-effect	-866	-1.171
Totaal Solvabiliteitskapitaalvereiste	3.194	4.984

Het schaderisico is opgebouwd uit de volgende componenten:

Type schaderisico's (in duizenden euro's)	2019	2018
SCR Catastroferisico	120	112
SCR Premie- en reserverisico	1.114	3.243
SCR Royement	82	40
Diversificatie-effect	-163	-122
Totaal SCR schaderisico	1.153	3.273

Uit de opbouw van het kapitaalsbeslag valt af te leiden dat Zevenwouden in het berekende kapitaalsbeslag in 2019 de gevoeligheid voor het schaderisico sterk heeft zien afnemen als gevolg van het proportionele herverzekeringsprogramma (Quota Share). De drie categorieën schaderisico, marktrisico en tegenpartijrisico zijn in 2019 vrijwel gelijk verdeeld.

Kapitaalbeleid

Zevenwouden stuurt in haar kapitaal- en risicomanagementbeleid op basis van Solvency-II uitgangspunten. De solvabiliteitspositie meet Zevenwouden af aan de verhouding tussen de aanwezige en vereiste solvabiliteit (SCR). Zevenwouden houdt als minimumsolvabiliteit 125% van de vereiste solvabiliteit aan.

Het is niet waarschijnlijk dat de aanwezige solvabiliteit acuut daalt onder de minimumsolvabiliteit. Als de aanwezige solvabiliteit echter de minimumsolvabiliteit nadert, zal Zevenwouden proactief maatregelen treffen om extra kapitaal te genereren of om de risico's te verminderen. Deze maatregelen staan (onder meer) beschreven in het kapitaalbeleid van Zevenwouden. Mogelijkheden om de aanwezige solvabiliteit te versterken zijn onder andere:

- premieverhoging;
- kostenbesparing;
- herziening van de polisvoorwaarden;
- verlagen risicoprofiel beleggingen;
- meer herverzekeringsdekking inkopen (waaronder eigen behoud verlagen);
- afstoten van een product of (deel)markt.

Zevenwouden is in 2019 overgestapt van Excess of Loss herverzekering naar proportionele herverzekering met als doel kapitaalbescherming. Deze overstap resulteert in een forse verlaging van de SCR. Gekoppeld aan de gewijzigde herverzekeringscontracten is een interne streefnorm geïntroduceerd. Het doel van deze streefnorm is om voor de toekomst de optie voor een herverzekeringsprogramma op basis van Excess of Loss contracten open te houden. Deze situatie zou zich bijvoorbeeld kunnen voordoen op het moment dat de commissie gekoppeld aan het huidige proportionele contract naar beneden wordt bijgesteld, waardoor de winstgevendheid van Zevenwouden in het geding kan komen. Deze streefsolvabiliteit is 175%.

Risicobeheer(sing) Zevenwouden

Zevenwouden heeft haar risicobeheersingssysteem dusdanig ingericht dat de directie in staat wordt gesteld om op efficiënte en effectieve wijze bedreigingen die het behalen van strategische doelstellingen in de weg staan, vroegtijdig te signaleren en vervolgens te beheersen.

Binnen het risicobeheersingssysteem van Zevenwouden is de risk- en compliance officer verantwoordelijk voor het opstellen, uitvoeren, monitoren en bijstellen van het algehele risicobeleid. De directie draagt daarbij altijd de eindverantwoordelijkheid. De risk- en compliance officer legt het risicobeleid ter goedkeuring voor aan de directie. De Raad van Commissarissen houdt toezicht op het gevoerde risicobeleid van Zevenwouden. Daartoe bespreekt de Raad van Commissarissen het risicoprofiel van Zevenwouden en beoordeelt op strategisch niveau of kapitaalallocatie en liquiditeitsbeslag in algemene zin in overeenstemming zijn met de goedgekeurde risicobereidheid.

Het risicobeheersingssysteem van Zevenwouden omvat onder meer het door Zevenwouden gevoerde risicobeleid, risicobereidheid, het beoordelen van de eigen risico's en de solvabiliteit van Zevenwouden.

Zevenwouden heeft een fraudebeleid vastgesteld waarin maatregelen zijn geformuleerd ter voorkoming en beheersing van fraude. De fraudecoördinator en de fraudecontactpersonen geven invulling aan de beheersing van deze frauderisico's.

Risicobereidheid en risicoprofiel

De directie van Zevenwouden stelt minimaal 125% van de SCR vast als interne solvabiliteitseis. Geen enkel reëel evenement mag de solvabiliteit met meer dan 30% schaden. Het doorlopen van de risicobeheercyclus, waarvan de Own Risk Solvency Assessment ('ORSA') deel uitmaakt, levert waardevolle nieuwe inzichten op. Deze inzichten kunnen worden gebruikt om de risicobereidheid en -profiel bij te stellen. Door middel van de doorrekening van diverse stress scenario's in de ORSA wordt de passendheid van deze interne solvabiliteitseis getoetst. Uit deze doorrekeningen is gebleken dat deze eis passend is voor Zevenwouden waarbij voldoende veiligheidsmarge in acht wordt genomen ten opzichte van de wettelijke ondergrens van 100%.

Beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit (ORSA)

In het kader van het risicobeheer vereist Solvency II dat elke verzekeraar haar eigen risico's en solvabiliteit beoordeelt. De verzekeraar dient haar algehele solvabiliteitsbehoefte vast te stellen aan de hand van die risico's waaraan Zevenwouden blootstaat dan wel in de toekomst zou kunnen blootstaan. De verzekeraar behoort vervolgens te waarborgen dat Zevenwouden over voldoende kapitaal beschikt om in haar algehele solvabiliteitsbehoefte te kunnen voorzien.

De ORSA van Zevenwouden biedt inzicht in de effectiviteit van het risicobeheer en de weerbaarheid van Zevenwouden tegen stress scenario's die de solvabiliteitspositie kunnen bedreigen over een tijdshorizon van vijf toekomstige jaren. De ORSA maakt integraal deel uit van het risicobeheersingssysteem van Zevenwouden.

Het ORSA-proces wordt minimaal eenmaal per jaar doorlopen. De risk- en compliance officer heeft in nauw overleg met directie en de Raad van Commissarissen triggers gedefinieerd, waarna een gehele of gedeeltelijke ORSA dient te worden uitgevoerd.

Op basis van de uitgevoerde ORSA 2019 kan Zevenwouden concluderen dat haar solvabiliteitsratio in voldoende mate impactvolle stresssituaties kan opvangen met het beschikbare risicokapitaal. Daarnaast wil Zevenwouden benadrukken dat solvabiliteit voor Zevenwouden niet het enige kengetal is dat zij gebruikt om haar organisatie te beoordelen.

De ORSA 2019 is vastgesteld door directie, goedgekeurd door de Raad van Commissarissen en ingediend bij DNB.

Werking van risicomanagement

Jaarlijks worden de bruto risico's (exclusief beheersmaatregelen) middels een brede uitvraag binnen de organisatie bepaald. De netto risico's worden na werking van de beheersmaatregelen bepaald. De netto risico's moeten binnen de risicobereidheid vallen.

Uit de door Zevenwouden uitgevoerde risicoanalyse is gebleken dat de belangrijkste risico's (in aflopende volgorde) die Zevenwouden bedreigen, de volgende zijn:

- A. Marktrisico: Het bepalen van de positie van Zevenwouden in de totale verzekeringsmarkt en hoe dit het beste ingezet kan worden voor toekomstige groei.
- B. ICT-risico: Zevenwouden kan beter gebruik maken van ICT-ontwikkelingen om de klanten goed te bedienen en waarbij ICT optimaal ondersteunend is voor de operationele processen.

Tevens is belangrijk te onderkennen binnen welke tijdstermijn bovenstaande risico's zich kunnen manifesteren en daarmee de interne solvabiliteitspositie van Zevenwouden (kunnen) bedreigen.

Type risico	Korte termijn (<1 jaar)	Middellange termijn (1-5 jaar)	Lange termijn (> 5 jaar)
Marktrisico		X	
ICT-risico		X	

Omgevings- en marktrisico's kennen meerdere facetten en kunnen zich manifesteren in de vorm van beperkingen om premies te verhogen of beperking van het aanscherpen van productvoorwaarden. Dit omdat de concurrentieverhoudingen deze ruimte mogelijk niet bieden en de concentratie van verzekeraars die Zevenwouden beperkt in haar distributiestrategie of de organisatie ertoe dwingt om ingrijpende wijzigingen door te voeren. De positionering van Zevenwouden moet hierom duidelijk in de strategie worden beschreven. Bovendien is het bijhouden van de continue ICT-ontwikkeling voor Zevenwouden een uitdaging.

Beschrijving van de risico's en beheersmaatregelen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de risico's en de beheersmaatregelen die zijn getroffen. Bij de belangrijkste risico's is tevens de gevoeligheid van de solvabiliteit gekwantificeerd voor een stress scenario.

Verzekeringstechnische risico's

Algemeen

Het sluiten van schadeverzekeringen is de kernactiviteit van Zevenwouden, waarbij Zevenwouden zich specialiseert in brandverzekeringen. Een afgesloten verzekering die past binnen de door Zevenwouden gehanteerde acceptatienormen zou geen onaanvaardbaar risico kunnen opleveren. Toch kunnen verzekeringstechnische risico's zich anders ontwikkelen dan verwacht. Onverwachte gebeurtenissen of omstandigheden kunnen leiden tot geleidelijke erosie van de verdien capaciteit. De verzekeringstechnische risico's die Zevenwouden loopt zijn inherent aan het uitoefenen van het verzekeringsbedrijf. Deze risico's kunnen zich manifesteren in de vorm van catastrofe-, premie- en reserverisico's.

Catastroferisico's

Dit betreft de concentratie van verzekeringstechnische risico's in een bepaald geografisch gebied die als gevolg van één gebeurtenis gelijktijdig schade kunnen oplopen. De belangrijkste gebeurtenissen die onder de dekking vallen zijn schaden als gevolg van stormen, hagelbuien of andere van buiten komende onheilen. Schade ten gevolge van terrorisme is herverzekerd via de pool van de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij Terrorismeschaden.

Gevoeligheden

De solvabiliteit van Zevenwouden is kwetsbaar voor (hevige) stormen. Zevenwouden heeft daarom een stress scenario doorgerekend waarin de kwantitatieve impact op de solvabiliteit tot uiting wordt gebracht. Er wordt aangenomen dat er zich conform de standaardformule een stormscenario voltrekt met een kans van eens in de 200 jaar. Daarbij worden twee stormen als schok op de gehele brandportefeuille van Zevenwouden losgelaten.

Het verloop in de solvabiliteit kan dan als volgt worden weergegeven:

	SCR-ratio	MCR-ratio
Ratio uitgangssituatie	346%	285%
Storm 1	-56%	-1%
Storm 2	-20%	-1%
Ratio na stress scenario	270%	283%

De daling van het SCR-ratio bij de eerste storm komt vooral door een tijdelijke toename van het tegenpartijkredietrisico. Uit bovenstaande opstelling blijkt dat Zevenwouden na een dergelijk scenario blijft voldoen aan haar interne solvabiliteitseis.

Premie- of lopend jaarrisico

Het premie- of lopend jaarrisico betreft met name het risico dat de schadefrequentie en/of de grootte van de schade per geval nadelig afwijkt van de verwachting. Deze catastrofe- en premierisico's worden beheerst doordat:

- Zevenwouden een acceptatiebeleid voert en acceptatienormen hanteert alvorens een schadeverzekering wordt afgegeven. De acceptatieregels zijn in een periode van vele jaren ontwikkeld en verfijnd.
- Onroerende goederen met een verhoogd risicoprofiel als onderdeel van het acceptatieproces worden geïnspecteerd door ervaren inspecteurs.
- Zevenwouden verzekerde risico's heeft herverzekerd voor zover zij de risicobereidheid (eigen behoud) te boven gaan.
- Zevenwouden een prudent herverzekeringsbeleid toepast dat is afgestemd op de risicobereidheid en financiële draagkracht van Zevenwouden.
- Zevenwouden gebruikmaakt van een professionele herverzekeringsmakelaar die zorg draagt voor een optimale plaatsing van het herverzekeringsprogramma op basis van gemodelleerde schadestatistieken.

Reserverisico

Het reserverisico is het risico dat Zevenwouden niet voldoende schadevoorzieningen heeft gevormd ter dekking van (verwachte) schaden. Zevenwouden beheerst dit risico doordat:

- Zevenwouden een prudent schadereserveringsbeleid volgt waarbij op dossierniveau door ervaren schadebehandelaren een voorziening wordt bepaald.
- Zevenwouden een aanvullende voorziening vormt voor schaden die nog niet (volledig) zijn gemeld maar zich reeds hebben voorgedaan.
- Zevenwouden haar uitloopresultaten periodiek beoordeelt en op basis daarvan op dossierniveau haar reserves bijstelt indien daar aanleiding toe is.
- Zevenwouden haar schaden heeft herverzekerd die het eigen behoud te boven gaan.

Strategisch risico

Dit is het risico dat Zevenwouden een strategie voert die niet voldoende aansluit op klantbehoeften of ontwikkelingen in de markt waarin de organisatie opereert. Het strategisch risico omvat ook het risico van een niet-tijdige implementatie van de bedrijfsstrategie.

Omgevings- en reputatierisico

Wijzigingen in relevante wet- en regelgeving worden op de voet gevolgd door de risk- en compliance officer waardoor Zevenwouden tijdig kan inspelen op wijzigingen binnen het wettelijke kader.

De concurrentie in de schadeverzekeringssector is al jaren hevig. Door een zorgvuldige totstandkoming van de strategie die nauw aansluit bij de marktbehoefte is Zevenwouden concurrerend binnen dit marktsegment. Zevenwouden focust op homogeniteit binnen de risicoportefeuille, volgt schadetrends, inspecteert aangeboden risico's en investeert in efficiency voor proces- en productvoering. Hierdoor kan Zevenwouden de concurrentie het hoofd bieden. Reputatierisico's worden beheerst door zorgvuldige procesvoering en adequate informatieverstrekking. Daarnaast wordt (nieuw) personeel gescreend op integriteit en antecedenten (zie ook integriteitsrisico).

Prijrisico

Er bestaan drie vormen van prijsrisico's: valutarisico, renterisico en marktrisico. Deze begrippen worden hierna verder toegelicht.

Valutarisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen van valutawisselkoersen.

Renterisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen van de rente.

Marktrisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen van marktprijzen, veroorzaakt door factoren die uitsluitend gelden voor het individuele instrument of de emittent ervan, of door factoren die alle instrumenten die verhandeld worden in de markt beïnvloeden.

Algemene beheersing prijsrisico

In algemene zin wordt het prijsrisico beheerst door een prudent beleggingsbeleid te voeren. Binnen het beleggingsbeleid zijn restricties opgenomen ten aanzien van de toelaatbare positie die in een bepaalde beleggingscategorie mag worden ingenomen. Deze restricties zijn een verdeling van 85% vastrentende waarden en 15% zakelijke waarden. De maximale weging in zakelijke waarden is 20%. Het beheer van beleggingen is uitbesteed aan vermogensbeheerder Oolders, Heijning & Voogelaar (OHV) te Amsterdam. Het beleggingsbeleid voorziet erin dat afgeleide financiële instrumenten (derivaten) niet voor speculatie doeleinden mogen worden ingezet. Er worden geen nieuwe directe beleggingen in vastgoed gedaan en geen nieuwe onderhandse leningen meer verstrekt. Voorts wordt er een buy & hold strategie gevolgd. Maandelijks worden de resultaten uit de beleggingen intern gevolgd en gerapporteerd aan het management.

Opvallende waardemutaties worden zoveel mogelijk verklaard. De directie kan niet zelfstandig opereren zonder een positief advies van de beleggingscommissie die vier keer per jaar vergadert.

Beheersing valutarisico

De portefeuille wordt alleen belegd in de euro. Zevenwouden kan er ook voor kiezen valutaderivaten te gebruiken om het valutarisico af te dekken. Op deze manier loopt Zevenwouden geen direct valutarisico.

Beheersing renterisico

Zevenwouden loopt een renterisico ten aanzien van haar beleggingen in vastrentende waarden. Dit omvat vooral de beleggingen in vastrentende beursgenoteerde obligaties en in mindere mate verstrekte onderhandse leningen. Zevenwouden beheerst haar renterisico door de duratie van beleggingen te maximaliseren op vijf, zoals vastgesteld in het beleggingsbeleid. Hierdoor wordt de impact van wijzigingen van de marktrente op de herwaardering van deze beleggingen beperkt gehouden.

Gevoeligheid renterisico

Indien de beleggingen in vastrentende waarden met 30% in waarde dalen, dan daalt de MCR-solvabiliteit met ongeveer 69 procentpunten. Uit deze berekening blijkt dat Zevenwouden na een dergelijk scenario blijft voldoen aan haar interne solvabiliteitseis.

Beheersing marktrisico

Zevenwouden loopt marktrisico over haar beleggingen in aandelen. Zevenwouden beheerst het marktrisico door haar beleggingen goed te spreiden over diverse vermogenstitels waardoor schommelingen van de prijs van individuele vermogenstitels elkaar beter compenseren. Daarnaast heeft Zevenwouden limieten gesteld ten aanzien van de maximale posities die zij wenst in te nemen met betrekking tot aandelen.

Gevoeligheid marktrisico

Indien de beleggingen in aandelen(fondsen) met 50% in waarde dalen, dan daalt de MCR-solvabiliteit met ongeveer 7 procentpunten. Uit deze berekening blijkt dat Zevenwouden na een dergelijk scenario blijft voldoen aan haar interne solvabiliteitseis.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat door gebrek aan liquide middelen Zevenwouden niet in staat is om op korte termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Zevenwouden beheerst het liquiditeitsrisico doordat:

- Zevenwouden een liquiditeitsbeleid heeft.
- Zevenwouden een deel van haar middelen liquide aanhoudt onder andere op rekening-courant bank. Op deze manier is in geval van calamiteiten snel geld beschikbaar.
- Voor geplande investeringen impliciet liquiditeit wordt vrijgehouden zodat externe financiering niet nodig is. Indien noodzakelijk worden er beleggingen liquide gemaakt.
- Met de herverzekeraars contractueel de afspraak is vastgelegd dat in geval van potentiële liquiditeitsproblemen bij Zevenwouden door het uitkeren van een bedrag waarvoor een recht op herverzekeringsdekking bestaat, een voorschot op de herverzekeringsclaim zal worden verstrekt.

Kasstroomrisico

Het kasstroomrisico is het risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument, zullen fluctueren in omvang. De blootstelling van Zevenwouden aan kasstroomrisico is zeer beperkt en raakt uitsluitend de andere financiële beleggingen op de balans. Deze rentevergoeding is van verwaarloosbare betekenis binnen het geheel van de beleggingsopbrengsten in de niet-technische rekening.

Zevenwouden accepteert het gelopen kasstroomrisico omdat deze een gevolg is van het liquide aanhouden van middelen. Het liquide aanhouden van middelen is nodig om het liquiditeitsrisico te mitigeren. Wel is het de intentie van Zevenwouden om een groter deel van de aangehouden spaartegoeden te beleggen in andere financiële instrumenten.

Tegenpartijrisico

Het tegenpartijrisico is het risico dat de tegenpartij van een financieel instrument niet aan haar verplichting zal voldoen, waardoor Zevenwouden een financieel verlies te verwerken krijgt. Dit risico heeft voornamelijk betrekking op beleggingen in obligaties en aandelen, verstrekte (hypothecaire) leningen, aangehouden tegoeden bij banken en vorderingen uit herverzekeringen. Het kredietrisico wordt beheerst doordat:

- Zevenwouden hoofdzakelijk belegt in obligaties die een kredietwaardige rating hebben.
- Zevenwouden herverzekerde risico's spreidt over een panel aan herverzekeraars die allemaal een minimale (S&P) rating van A- als ondergrens moeten hebben.
- Zevenwouden bij onderhandse leningen aan partijen die niet over een rating beschikken aanvullende zekerheden verkrijgt door o.a. het vestigen van een hypotheek op het onderpand of door het vestigen van pandrecht of andere zekerheden.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico dat bedrijfsprocessen niet ongestoord of niet effectief kunnen verlopen als gevolg van handelen of nalaten van medewerkers van Zevenwouden of van derden, dan wel door toevallige gebeurtenissen of omstandigheden. Zevenwouden beheerst dit risico door:

- Interne controle op de operationele processen vanuit de 1^e, 2^e en 3^e lijn.
- Capaciteitsplanning door organisatorische en personele inrichting in evenwicht te brengen met de bedrijfsdoelstellingen.

- Sturing op permanente educatie van directie, Commissarissen en op peil houden van vakbekwaamheid van de medewerkers door het stimuleren van het volgen van opleiding en het organiseren van workshops op gebied van schade, technische inspectie, acceptatie en Solvency II.
- Risico-gebaseerde audits op operationele processen als onderdeel van het auditprogramma.

ICT-risico

Het ICT-risico betreft het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende zijn beveiligd. Zevenwouden beheerst dit risico doordat:

- De ICT-infrastructuur is uitbesteed aan een hosting partner die over datacenters beschikt met uitgebreide continuïteits- en beveiligingsfaciliteiten op het gebied van back-up en alternatieve stroomvoorzieningen.
- De hosting partner is ISAE-3402 gecertificeerd.
- Toegang voor medewerkers tot de digitale werkomgeving is beveiligd middels persoonlijke login-ID met wachtwoord met daarbij een frequente wijzigingscyclus.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de aan derden uitbestede werkzaamheden evenals de door derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel, de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de bedrijfsvoering van Zevenwouden verstoren of bedreigen. Zevenwouden beheerst dit risico doordat:

- Zevenwouden een uitbestedingsbeleid heeft geformuleerd waaraan de belangrijkste uitbestede diensten en/of processen worden getoetst.
- Met gevolmachtigde agenten (uitgaande volmachten) afspraken zijn overeengekomen en vastgelegd in volmachtovereenkomsten (VSV) die voldoen aan NVGA-richtlijnen.
- Naleving van gemaakte volmachtafspraken worden getoetst met behulp van audits, controleverklaringen van de accountants, het werkprogramma risicobeheersing volmachten en cijferanalyses.
- Met belangrijke uitbestedingspartners Service Level Agreements zijn overeengekomen en/of ISAE-3402 rapportages worden opgevraagd en jaarlijks besproken en vastgelegd worden.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van Zevenwouden wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van haar organisatie, veroorzaakt door haar medewerkers dan wel de leiding in het licht van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door Zevenwouden opgestelde normen. Zevenwouden beheerst dit risico door:

- Het afleggen van een (moreel) ethische verklaring door leden van de directie en Raad van Commissarissen.
- Het afleggen van de eed of belofte door alle medewerkers.
- Pre-employment screening wordt toegepast bij indiensttreding.
- Geheimhoudingsbepalingen worden gehanteerd in arbeidsovereenkomsten.
- Diverse gedragscodes zijn ingevoerd op het gebied van integriteit en ongepaste gedragingen.
- De mogelijkheid tot interne fraude wordt gemitigeerd door toepassing van functiescheidingen in de processen en interne controlemaatregelen.

Ontwikkelingen gedurende het boekjaar en de resultaten

Resultaat

Zevenwouden heeft 2019 afgesloten met een positief financieel resultaat van € 988.705 (2018: € -3.349.493).

Ontwikkeling portefeuille

De portefeuille (en hiermee de premie) is in 2019 sterk gegroeid met 30%. Evenals in 2018 zijn vanwege verdere consolidatie in de verzekeringsmarkt intermediairs op zoek naar een aanbieder die bij hen past.

In 2019 is naast nominale groei van bestaande intermediairs ook de in eind 2018 aangestelde uitgaande volmacht oorzaak geweest van de sterke premiegroei. Wanneer een portefeuille wordt aangeboden zal deze alleen worden geaccepteerd als deze portefeuille positief bijdraagt aan het rendement van Zevenwouden.

Verdiende premies (in duizenden euro's)	2019	2018
Noorderlinge verzekeraars	17.165	14.268
Overige uitgaande volmachten	8.824	5.817
<i>Geboekte premie</i>	<i>25.989</i>	<i>20.085</i>
Wijziging technische voorziening, niet-verdiende premies	-365	-437
Verdiende premie	25.624	19.648

Grote schaden

Na een tweetal jaren van hogere schadelast is 2019 beter geëindigd. Er zijn in totaal negen schaden groter dan € 100.000 gemeld bij Zevenwouden. Hiervan betroffen het drie schaden groter dan € 250.000. In 2019 hebben er met uitzondering van begin juni (onweersbuien met zware neerslag), geen grote natuurevenementen voorgedaan waaruit grote schaden zijn ontstaan.

Herverzekeringen

In 2018 is als gevolg van een hoge schadelast, gebleken dat het van belang is om de netto schadelast nog beter te beheersen. Vergaande kapitaalbescherming is essentieel om zelfstandigheid voor de komende jaren te garanderen. In het najaar van 2018 is een herverzekeringsprogramma in de vorm van een Quota Share contract voor 2019 afgesloten, waarbij een substantieel aandeel premie en schade voor de herverzekeraars is.

Voor het jaar 2019 zijn collectieve herverzekeringscontracten ingekocht: een contract ter afdekking van schaden als gevolg van brand, een contract ter bescherming tegen catastrofes (voornamelijk storm) en een contract voor variadekkingen (voornamelijk particuliere aansprakelijkheid). Daarnaast is er in 2019 een contract ingekocht ter bescherming van een combinatie van meerdere grote schaden. De contracten kennen een proportionele dekking (Quota Share), waardoor schaden vanaf de eerste euro voor een deel voor rekening van de herverzekeraar komen.

Beleggingen

Het kalenderjaar 2019 werd op de effectenmarkten en op het gebied van macro-economie voornamelijk beheerst door dezelfde thema's als in 2018. Deze waren hoofdzakelijk politiek van aard, zoals de handelsperikelen tussen de Verenigde Staten en China en het aanstaande uittreden uit de EU door het Verenigd Koninkrijk. De acties van de centrale banken wereldwijd in 2019 kunnen niet los gezien worden van deze politieke ontwikkelingen.

Het jaar 2018 kende een turbulent jaareinde door de intensivering van de handelsoorlog. Dit gebeurde terwijl de Fed aanstalten maakte de rente in loop van 2019 nog drie of zelfs vier keer te verhogen. De turbulentie op de financiële markten en de verwachte negatieve gevolgen van de handelsoorlog zorgden ervoor dat de Fed haar voorgenomen beleid van renteverhogingen niet heeft uitgevoerd. De Fed is juist de rente gaan verlagen. Daarnaast kondigde zij aan om het afbouwen van het opkoopprogramma stop te zetten. In de tweede helft van het jaar greep de Fed opnieuw sterk in met verruiming van het monetair beleid, toen de Amerikaanse geldmarkt kortstondig te maken had met een gebrek aan liquide middelen. Deze steun werd vervolgens

verlengd tot in 2020, wat op de markt tot rust leidde. Dit was het sein waarop de aandelenmarkten zaten te wachten.

Ook in Europa werd in 2019 op dezelfde wijze gereageerd op de turbulentie op de effectenmarkten. In de laatste maanden van zijn voorzitterschap van de Europese Centrale bank verlaagde de bank onder Mario Draghi haar rentetarieven en kondigde ze een nieuw opkoopprogramma van obligaties aan. Draghi gaf hierbij nogmaals aan dat centrale banken het niet alleen kunnen en dat behalve monetaire stimulering ook fiscale stimulering van de overheden gewenst is om de economieën harder te laten groeien dan de percentages in de EU die nu rond de 1% groei zweven. Verschillende macro-economische indicatoren wezen erop dat de economische groei vertraagde.

Voor vastrentende waarden betekende dit in de eerste helft van 2019 lagere absolute rentes en lagere kredietopslagen.

Door het opkoopprogramma van de ECB wordt de kredietopslag van de obligaties gedrukt, waardoor het verlengen van de duratie van obligaties niet of nauwelijks een rendementsopslag gaf. Na de zomer kwamen de rentes onder opwaartse druk. Dit had verschillende redenen waaronder signalen dat de economische groei weer opveerde, de inflatie niet meer daalde en toenemend optimisme ten aanzien van de handelsoorlog tussen de VS en China en het uittreden van het Verenigd Koninkrijk uit de EU.

De staatsobligaties in de portefeuille van Zevenwouden lieten door de dalende rente een mooi resultaat zien. De duratie van de totale obligatieportefeuille van Zevenwouden is met 2.50 laag en blijft in lijn met de duratie van de verplichtingen van Zevenwouden. Ook gezien het gebrek aan alternatieven binnen de liquide bedrijfsobligaties en staatsobligaties zal deze vooralsnog laag blijven. Zo is de portefeuille ook goed geoutilleerd voor rentestijging mochten de rentes gaan normaliseren.

De aandelenmarkten zijn in 2019 wereldwijd gestegen na het slechte aandelenjaar 2018. Redenen hiervoor zijn onder andere de vooruitgang in de gesprekken tussen Amerika en China inzake de handel, meer duidelijkheid omtrent de richting van de Brexit, de lage rente, de relatief hoge dividendpercentages en de bedrijfswinsten die toch op peil bleven ondanks de vertraging in de economie.

Verkoop bedrijfsgebouwen

Alle gebouwen (woonhuizen) niet in eigen gebruik zijn in 2019 verkocht.

Totale portefeuille

De totale portefeuille van Zevenwouden bestaande uit vastrentende waarden (89%) en zakelijke waarden (11%) is in 2019 met 4,63% gestegen.

Financiële instrumenten

Door het hanteren van financiële instrumenten als hulpmiddel ter afdekking van financiële risico's kunnen risico's ontstaan. Zevenwouden neemt posities in primaire financiële instrumenten vanuit het perspectief van verantwoord vermogensbeheer, waarbij een zeker rendement wordt beoogd maar de kapitaalspositie voorop staat. Het beleid van Zevenwouden staat niet toe dat er zelfstandig in afgeleide financiële instrumenten (zoals derivaten) wordt belegd met het oog op afdekking van financiële risico's of vermogensbeheer.

Zevenwouden heeft in haar beleggingsbeleid vastgelegd dat bij hoge uitzondering en met toestemming van de Commissarissen risico's kunnen worden afgedekt door derivaten.

In het najaar van 2019, toen er nog onduidelijkheid bestond omtrent de afloop van de Brexit en de handels gesprekken, heeft de directie met toestemming van de Raad van Commissarissen besloten het behaalde rendement op aandelenportefeuille te beschermen middels een putoptie.

Liquiditeit

De liquide middelen zijn gedaald naar € 1.192.000 (geconsolideerd) eind 2019. Zevenwouden heeft haar cashmanagement in 2019 beter ingericht waarbij overtollige middelen worden herbelegd. De aanwezige liquiditeit wordt als voldoende beschouwd.

Kosten en investeringen

De totale bedrijfskosten zijn gestegen met € 872.000 naar € 5.528.000.

De stijging wordt voor de helft veroorzaakt door stijging personeelskosten en de andere helft stijging door overige bedrijfskosten. Vanwege de sterke toename in premie heeft Zevenwouden haar personeelsbestand uitgebreid met bijna 4 fte. In 2019 zijn eenmalige kosten gemaakt ten behoeve van afscheid medewerkers.

De overige bedrijfskosten zijn onder andere gestegen door projectkosten, huisvestingskosten, ICT-kosten en de kosten van de broker inzake de herverzekeringen. Door omzetting van oude producten naar het Anderlicht Keuzepakket Particulier zijn de projectkosten gestegen. Enkele aanpassingen aan het bedrijfspand zijn de oorzaak van hogere huisvestingskosten. Als gevolg van het nieuwe proportionele herverzekeringsprogramma zijn de kosten voor de broker gestegen.

Een deel van de bedrijfskosten wordt doorberekend aan dochter Noorderlinge B.V. De kostenratio 2019 (bedrijfskosten ten opzichte van bruto premie) is hiermee uitgekomen op 9,0% (2018: 9,7%).

Met ingang van 2019 is Zevenwouden haar bedrijfskosten gaan beheersen middels een “sponsor/spender”-structuur. Door deze kostenbeheersingmethodiek is Zevenwouden erin geslaagd haar kosten vrijwel binnen haar begroting voor 2019 te houden.

Er zijn tijdens het verslagjaar geen investeringen van wezenlijk belang geweest.

Vooruitzichten 2020

Ondanks onze nuchtere Friese kijk op het leven hebben wij in 2019 enorm genoten van onze gewonnen Adfiz prijs over 2018. In januari 2020 hebben wij de tweede prijs over 2019 in ontvangst mogen nemen; opnieuw een prachtig resultaat om trots op te zijn. Uiteraard zijn wij ervan bewust dat wij elke dag moeten blijven investeren in ons intermediair. We hebben een NPS van 76 behaald hetgeen een enorme uitdaging wordt om te evenaren in 2020. Als directie hebben wij alle vertrouwen in onze mensen die dit mogelijk maken.

De in 2019 nieuw vastgestelde strategie (‘beste brandverzekeraar van 2024’) zal ervoor zorgen dat er meer dan voorheen een eenduidige focus zal zijn in onze bedrijfsvoering. Alle op te zetten acties en projecten zullen een concrete bijdrage moeten leveren aan de geformuleerde strategische doelstellingen.

Doelstelling blijft om naast een groot deel gestandaardiseerde verwerking de mogelijkheid open te houden voor maatwerkmogelijkheden. Hierdoor zal in 2020, projectmatig nadrukkelijker dan in 2019, worden gestuurd op het gebruik van ons extranet Noorderlink voor standaardrisico's, om zo de advieskwaliteit blijvend te kunnen bieden. Cruciaal is dat wij in onze dienstverlening willen blijven laten zien dat onze medewerkers de onderscheidende factor zijn en blijven. Automatisering van processen, hoe belangrijk ook, is ondersteunend aan onze persoonlijke aanpak.

In 2019 is gebleken dat onze aanpak werkt om te komen tot een positief financieel jaarresultaat. Ter onderbouwing van ons meerjarenplan hebben wij ambitieus doch realistisch begroot. Het verder uitbouwen van een positief resultaat in 2020, is naast groei, onze voornaamste doelstelling. Hiertoe hebben wij voor 2020, ondanks de wisseling van herverzekeringsschermingsbroker, het herverzekeringsprogramma, niet gewijzigd.

Om de komende jaren een positieve bijdrage te kunnen blijven leveren zullen wij blijven investeren in de kwaliteit van medewerkers en zullen wij ook wanneer mogelijk, moeten kijken naar een gefaseerde aanpak om te komen tot meer diversiteit en een verlaging van de gemiddelde leeftijd.

Het jaar 2020 zal zoals het nu blijkt, worden gedomineerd door de impact van het coronavirus COVID-19. Als directie zullen wij samen met onze medewerkers en alle aangesloten intermediairs ervoor moeten zorgen dat wij deze tijd vooral in goede gezondheid het hoofd kunnen bieden. Deze uitdaging zal veel van ons vergen maar wij hebben hier alle vertrouwen in.

Slotwoord

Het jaar 2019 hebben wij afgesloten met een positief financieel resultaat. Wij waren in 2019 wederom trots op de uitstraling van ons bedrijf in de markt en de zeer positieve reacties hierop van onze intermediairs. De keuzes die wij maken en de benadering die wij kiezen, zullen steeds meer in overleg met onze intermediairs geschieden. Deze keuzes zullen wederkerig blijken te zijn. Dan pas zullen wij werkelijk kunnen zeggen: *“Noorderlinge verzekeraars, zeker van elkaar”*.

Als directie bedanken wij onze mensen voor hun inzet, maar vooral voor hun collegialiteit in 2019. Zoals doorgaans bij een schadebedrijf het schadeverloop zich niet laat voorspellen, hopen wij ondanks de grote impact van het coronavirus COVID-19 het jaar 2020 samen goed door te komen.

Wij willen graag de leden van Raad van Commissarissen bedanken voor hun grote inzet en betrokkenheid bij ons bedrijf in 2019. De wijze waarop wij elkaar op een constructieve doch kritische wijze scherp houden, wordt zeer gewaardeerd. De leden van de Raad van Afgevaardigden willen wij bedanken voor hun constructieve houding bij Zevenwouden. Wij bedanken de leden die dit jaar zijn afgetreden voor hun jarenlange verdiensten. De nieuwe leden wensen wij vooral veel plezier en succes toe!

Een speciaal dankwoord gaat wederom ook dit jaar uit naar de intermediairs met wie wij een solide relatie hebben opgebouwd. Wij hechten veel waarde aan deze relatie, juist in een door het coronavirus COVID-19 gedomineerd jaar. Wij hebben het volste vertrouwen in de ingezette strategische koers 2024.

Leeuwarden, 6 april 2020

W.R.D.W. Nauta
directievoorzitter

J.H. Lubbers
financieel directeur

Verslag van de Raad van Commissarissen

Samenstelling Raad van Commissarissen

De samenstelling van de Raad van Commissarissen is ongewijzigd in 2019. Zevenwouden heeft drie commissarissen, ieder met een eigen achtergrond en expertise. De heer C.B. Mulder fungeert als voorzitter, mevrouw S. Faber als vicevoorzitter en de heer W.O. Sierksma als lid. De heer W.O. Sierksma is tevens voorzitter van de Auditcommissie waarvan ook mevrouw S. Faber deel uitmaakt. Mevrouw S. Faber fungeert als voorzitter van de Remuneratiecommissie en de heer C.B. Mulder als lid.

Overzicht nevenfuncties leden Raad van Commissarissen

De heer C.B. Mulder (1949) is werkzaam als directeur van CMMC B.V. Hij beschikt over een ruime bestuurlijke ervaring binnen en buiten Friesland. Tevens heeft hij een uitgebreid netwerk in de publieke en private sector. De heer Mulder is voorzitter van de Raad van Commissarissen van de woningcorporatie WoonFriesland, voorzitter van de Raad van Toezicht van de Stichting Vredewold, voorzitter/ kwartiermaker Raad van Toezicht bij Stichting Openbaar Primair Onderwijs Slochteren (OPOS) te Slochteren, commissaris bij ELEQ Group B.V. en bij Bijlsma-Hercules B.V.

Mevrouw S. Faber (1961) heeft ruime bestuurlijke ervaring in de verzekeringswereld. Tevens was zij gedurende het verslagjaar voorzitter van de Raad van Toezicht van de zorggroep Patyna, lid Raad van Toezicht CVO Zuid-West Friesland en vanaf september 2019 lid Raad van Toezicht Regiecentrum Bescherming en Veiligheid.

De heer W.O. Sierksma (1956) was ruim 30 jaar actief als accountant en organisatieadviseur. Zijn kennis en ervaring heeft hij daarna benut in diverse managementfuncties en als toezichthouder. De heer Sierksma is lid Raad van Toezicht van Interzorg Groep Ferwert en lid Raad van Toezicht Stichting Maeykehiem. Daarnaast is hij actief in besturen van maatschappelijke organisaties.

Vergaderingen

Gedurende 2019 is de Raad van Commissarissen formeel vijfmaal bijeen geweest, de Auditcommissie eveneens vijfmaal en de Remuneratiecommissie tweemaal. Daarnaast zijn er nog diverse informele bijeenkomsten gehouden. Aan de orde zijn onder meer geweest: de strategie 2024, meerjarenbegroting, bespreking integraal risicoprofiel, opzet en werking risicobeheersing, voortgang intern actieregister, het kapitaalbeleid, vermogensbeheer, solvabiliteit en Solvency II en beheer volmachten. Ook is in 2019 in nauw overleg met de directie stilgestaan bij de werking van het nieuwe herverzekeringsprogramma. In de reguliere vergaderingen zijn de rapportages van de accountant, Internal Audit, actuaris en risk- en compliance officer besproken. Deze vergaderingen worden voorbereid door de voorzitter van de Raad van Commissarissen in het tweemaandelijks overleg met de directie. In dit overleg wordt gesproken over actuele thema's, alsmede de voorbereiding op de vergaderingen van de Raad van Commissarissen met de directie én de bijeenkomsten met de Raad van Afgevaardigden.

In de gezamenlijke vergadering van de Raad van Afgevaardigden, Raad van Commissarissen en directie in november 2019 zijn op basis van het rooster van aftreden alle drie commissarissen voor een nieuwe termijn van vier jaar herbenoemd.

Auditcommissie

In 2019 is binnen de Auditcommissie ieder kwartaal stilgestaan bij belangrijkste uitkomsten vanuit Financiën, de accountant, het actuariaal en Internal Audit. In de vergadering van december hebben alle partijen gezamenlijk hun bevindingen met betrekking tot de voortgang van Zevenwouden toegelicht. Tot en met 2018 controleerde KPMG Accountants N.V. de jaarrekening van Zevenwouden. Vanaf het boekjaar 2019 controleert Deloitte Accountants B.V. de jaarrekening van Zevenwouden.

Remuneratiecommissie

De Remuneratiecommissie heeft het functioneren van de directie over 2019 beoordeeld. De commissie heeft wederom haar waardering uitgesproken over de wijze waarop de directie leiding heeft gegeven aan het bedrijf in 2019. Geconcludeerd mag worden dat de afgelopen jaren forse stappen zijn gemaakt, zowel in de bedrijfsvoering als wel ten aanzien van de bedrijfscultuur.

Algemeen

Na de tegenvallende financiële resultaten in 2018 heeft de directie adequate maatregelen genomen onder andere op het vlak van het herverzekeringsprogramma. Uitgangspunt hierbij was kapitaalbescherming. De Raad van Commissarissen is verheugd te constateren dat deze aanpak, mede in relatie tot het duurzaam verbeteren van het technisch resultaat, leidt tot een meer evenwichtige totstandkoming van het financieel resultaat.

De Raad van Commissarissen is tevreden over de premiegroei in 2019. Naast de reguliere groei uit bestaande aanstellingen in het provinciale kanaal, is er bij nieuwe intermediairs veel animo om zaken te willen doen met Noorderlinge verzekeraars. Naast de groei in het provinciale kanaal is een substantiële, doch ook gezonde groei waar te nemen in uitgaande volmachten. Deze groei rechtvaardigt en maakt ook noodzakelijk dat er extra wordt geïnvesteerd op het beheer van deze uitgaande volmachten.

Het jaar 2019 is voor Zevenwouden een redelijk schadejaar gebleken. Er is geen sprake geweest van schade door zware natuurevenementen.

De Raad van Commissarissen is zeer verheugd dat Noorderlinge verzekeraars met als risicodragers Zevenwouden het jaar 2019 heeft kunnen afsluiten met een Net Promoter Score (NPS) van 76. Dit is een erg goed resultaat dat laat zien dat onze klanten de dienstverlening zeer waarderen. Na het winnen van de Adfz prijs beste schadeverzekeraar particulier in 2018 heeft deze NPS in 2019 geleid tot een tweede plaats. Wederom een prestatie van formaat.

Samenwerking directie

De Raad van Commissarissen heeft in 2019 wederom op frequente basis met de directie gedebatteerd over de voorgelegde rapportages, audits en voornemens. Wij waarderen daarin de dialoog en korte lijnen. De kwaliteit en deskundigheid van zowel de Raad van Commissarissen en de directie zorgt ervoor dat er langs een verscheidenheid van invalshoeken kan worden gesproken over en gekeken naar de voorgelegde onderwerpen. Hierin wordt het stellen van kritische vragen zeker niet gemeden. Respect voor elkaars standpunten en de wil om samen focus te behouden op de geformuleerde strategie, leiden tot een goed overleg en een transparant besluitvormingsproces. De dialoog tussen de Raad van Commissarissen en de directie wordt als open, respectvol, kritisch maar ook constructief ervaren.

Strategie en doelstellingen

Een duurzaam en zelfstandig Zevenwouden staat ons allen voor ogen. Wij geloven in de kracht van een zelfstandig klantgerichte verzekeraar als Zevenwouden en de daaruit voortvloeiende binding met het intermediair en de uiteindelijke markt. De strategie om in 2024 of wanneer mogelijk eerder, de beste brandverzekeraar in Nederland te zijn, onderschrijven wij van harte. De huidige werkwijze biedt voor Zevenwouden een solide basis en een goed perspectief voor het resultaat. De Raad van Commissarissen is ervan overtuigd dat de steeds meer onderscheidende positionering in de intermediaire schademarkt tot een positieve bijdrage in het resultaat zal leiden. Noodzaak is en blijft om toevoegde waarde in het adviesproces en dienstverlening te blijven behouden, hiervoor zijn investeringen nodig in de randvoorwaardelijke ICT-architectuur.

ICT

De Raad van Commissarissen heeft bij de directie haar zorg uitgesproken over de voortgang op de ICT-ontwikkeling. De directie heeft in 2019 een aantal stappen gezet rondom digitalisering en cybersecurity en het ICT-beheer. De dialoog met de directie richt zich vooral op de snelheid van de inrichting van de ICT-architectuur. De bijkomende uitdaging hierbij is in hoeverre de ICT-markt hierin kan faciliteren binnen de proportionele mogelijkheden.

Risicomanagement

De Raad van Commissarissen ziet erop toe dat de directie zorg draagt voor beleid dat is gericht op beheersing van gesignaleerde risico's. De directie zorgt ervoor dat dit beleid zijn weerslag vindt in procedures en maatregelen, dat relevante bedrijfsonderdelen en personen in kennis worden gesteld van dit beleid en dat het beleid en de procedures en maatregelen systematisch en onafhankelijk worden getoetst. Beheerste en integere bedrijfsvoering is hier het uitgangspunt.

De Raad van Commissarissen heeft in 2019 in haar vergaderingen met de directie mede geparticipeerd in de opzet en werking van het integrale risicomanagementsysteem, de risicohouding en het risicoprofiel. Hierbij zijn gezamenlijk sessies met de directie gehouden om te komen tot een uniform en compleet beeld. Ook bespreekt de Raad van Commissarissen per kwartaal de bevindingen van de risk- en compliancefunctie. In de vergaderingen van de Auditcommissie worden periodiek de bevindingen van Finance, de Actuariële functie en de Internal Audit functie besproken, vaak ook in aanwezigheid van de verschillende disciplines zelf.

Solvency II

De Raad van Commissarissen is van mening dat Zevenwouden in voldoende mate in staat is om te voldoen aan de sinds 1 januari 2016 gestelde eisen. De wijziging van het herverzekeringsprogramma in 2019 om te komen tot kapitaalbescherming, heeft ertoe geleid dat er over 2019 een positief financieel resultaat kan worden bijgeschreven. Hierbij moet worden aangetekend dat het technisch resultaat een positieve ontwikkeling doormaakt mede als gevolg van de genomen maatregelen. Anderzijds kunnen wij terugkijken op een positief resultaat in onze beleggingsresultaten in 2019.

Dit positief financieel resultaat in combinatie met het herverzekeringsprogramma resulteert in een SCR van 346% en een sterk verhoogde MCR van 285%. De Raad van Commissarissen en de directie zijn tevreden over deze positieve ontwikkeling.

Verslaggeving en wettelijke controle jaarrekening

De Raad van Commissarissen heeft (via de Auditcommissie) toezicht gehouden op het financiële verslaggevingsproces, de wettelijke controle van de jaarrekening, inclusief de onafhankelijkheid van de accountant en de opzet en werking van het risicobeheersingssysteem van de maatschappij. Deloitte Accountants B.V. heeft in onze opdracht de jaarrekening onderzocht. De Raad van Commissarissen heeft de door de directie opgemaakte jaarrekening 2019 en het door Deloitte Accountants B.V. opgestelde accountantsverslag, de controleverklaring en de daarbij behorende bevindingen en aandachtspunten besproken met de directie en de accountant. De hieruit volgende actiepunten worden bewaakt.

Samenloop van dienstverlening

De Auditcommissie heeft de onafhankelijkheid van de accountant (Deloitte Accountants B.V.) gedurende het jaar 2019 geëvalueerd. Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringen “Zevenwouden” U.A. is gekwalificeerd als organisatie van openbaar belang (OOB).

Dit houdt in dat gedurende het controlejaar een verbod van toepassing is op het uitvoeren van de wettelijke controleopdracht van de jaarrekening indien door de accountantsorganisatie of een ander onderdeel van haar netwerk andere diensten dan controlediensten aan de Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringen “Zevenwouden” U.A. en haar gelieerde entiteiten heeft verleend gedurende de periode waarin onafhankelijkheid is vereist.

Deloitte Accountants B.V. is per 1 augustus 2019 benoemd als de nieuwe externe accountant van Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij “Zevenwouden” U.A. In oktober 2019 is geconstateerd dat Deloitte Belastingadviseurs B.V. op 14 januari 2019 een fiscale vraag per e-mail had ontvangen van Zevenwouden. Deze e-mail is door Deloitte Belastingadviseurs B.V. op 17 januari 2019 beantwoord hetgeen kwalificeert als het leveren van niet-controlediensten aan Zevenwouden. De dienstverlening in de latere combinatie met controlediensten was niet toelaatbaar. Op basis van de evaluaties van Deloitte Accountants B.V. en de Auditcommissie is geconcludeerd dat de objectiviteit, integriteit, onpartijdigheid en professioneel kritische instelling inzake de controlewerkzaamheden van Deloitte Accountants B.V. niet in het geding zijn geweest en derhalve de wettelijke controleopdracht van de jaarrekening kan worden uitgevoerd.

De jaarrekening is door Deloitte Accountants B.V. gecontroleerd en van een goedkeurende controleverklaring voorzien.

Tot slot

De Raad van Commissarissen is tevreden over de bereikte resultaten van Zevenwouden in 2019. De ingezette koers om te komen tot kapitaalbescherming in combinatie met een bemoedigende commerciële groei leidt tot vertrouwen in de toekomst. De Raad van Commissarissen bedankt de directie voor de samenwerking, de sleutelfunctionarissen en alle medewerkers van Zevenwouden voor hun loyale bijdrage en inzet in 2019. Het jaar 2020 zijn wij gestart met een bijzondere uitdaging gezien het coronavirus COVID-19. Welke impact dat zal hebben is nog niet goed in te schatten. Wij hebben als Raad van Commissarissen er evenwel het volste vertrouwen in dat het bedrijf deze roerige tijd het hoofd kan bieden. Onderlinge saamhorigheid en samenwerking zijn hierin cruciaal.

Leeuwarden, 6 april 2020

C.B. Mulder, voorzitter

S. Faber, commissaris

W.O. Sierksma, commissaris

Verslag van de Raad van Afgevaardigden

De Algemene Ledenvergadering van 2019 vond plaats op donderdag 18 april 2019 in het kantoor van Zevenwouden te Leeuwarden.

In deze bijeenkomst werd:

- De jaarrekening over 2018 vastgesteld;
- Decharge verleend aan de directie voor het gevoerde beleid in 2018;
- Decharge verleend aan de Raad van Commissarissen voor het gehouden toezicht in 2018.

Op donderdag 28 november 2019 heeft de Raad van Afgevaardigden een vergadering gehouden, waarbij onder andere een update is gegeven over de veranderingen op het gebied van wet- en regelgeving in de verzekeringswereld.

In 2019 hebben er een aantal wijzigingen plaatsgevonden in de Algemene Vergadering van Afgevaardigden. Per 18 april 2019 zijn de heren E.J. Boiten en J. van der Zee afgetreden als afgevaardigden van Zevenwouden. Per 18 april 2019 zijn de heren C.B. Okkema en S. van der Zee benoemd als afgevaardigden van Zevenwouden. Per 28 november 2019 is mevrouw A.E. van Leeuwen-Douwstra benoemd als afgevaardigde van Zevenwouden.

Jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december (na bestemming resultaat)

ACTIVA		2019		2018
Beleggingen	1.			
<i>Terreinen en gebouwen:</i>				
Voor eigen gebruik		910.000	910.000	
Overige terreinen en gebouwen		-	265.000	
		<u>910.000</u>	<u>1.175.000</u>	
<i>Overige financiële beleggingen:</i>				
Aandelenfondsen	2.	1.259.476	1.649.396	
Obligaties	3.	10.091.440	10.176.492	
Vorderingen uit hypothecaire leningen	4.	-	214.192	
Vorderingen uit andere leningen	5.	725.000	906.250	
		<u>12.075.916</u>	<u>12.985.916</u>	14.121.330
Vorderingen	6.			
<i>Vorderingen uit directe verzekeringen op:</i>				
Verzekeringnemers		74.792	21.850	
Intermediairs		1.212.738	848.272	
Vorderingen uit herverzekering		682.405	85.406	
Verzekeringsmaatschappijen		7.898	20.146	
Overige vorderingen		11.722	4.705	
Belastingen	7.	906.000	571.000	1.551.379
Overige activa				
Materiële vaste activa	8.	40.361	18.390	
Liquide middelen	9.	1.192.063	3.356.566	3.374.956
Overlopende activa				
Lopende rente en huur		47.846	44.179	
Overlopende acquisitiekosten	10.	1.112.625	972.582	
Overige overlopende activa		52.046	25.470	1.042.231
Totaal Activa		<u>18.326.412</u>	<u>20.089.896</u>	

PASSIVA		2019	2018
Groepsvermogen	11.	10.947.149	10.050.909
Technische voorzieningen	12.		
<i>Voor niet-verdiende premies:</i>			
Bruto		2.991.885	2.627.740
Herverzekeringsdeel		-2.605.938	-35.740
Overlopende commissie herverzekering		1.139.685	10.722
		<u>1.525.632</u>	<u>2.602.722</u>
<i>Voor te betalen schade:</i>			
Bruto		7.771.293	8.454.312
Herverzekeringsdeel		-5.255.160	-5.449.442
		<u>2.516.133</u>	<u>3.004.870</u>
		4.041.765	5.607.592
Voorzieningen			
Belastingen	13.	171.738	203.676
Overige	14.	59.675	57.312
			<u>260.988</u>
Schulden			
<i>Schulden uit directe verzekeringen:</i>			
Verzekeringnemers		29.982	11.583
Intermediairs		404.446	514.864
Schulden uit herverzekering		435.752	1.324.711
Verzekeringsmaatschappijen		619.367	502.586
Belastingen en sociale lasten	15.	497.598	440.113
Overige schulden	16.	424.024	282.533
		<u>2.411.169</u>	<u>3.076.390</u>
Overlopende passiva	17.	694.916	1.094.017
Totaal Passiva		18.326.412	<u>20.089.896</u>

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

		2019		2018	
Technische rekening schadeverzekering					
Verdiende premies eigen rekening					
Bruto premies	18.	25.988.587		20.085.148	
Herverzekeringspremies		-25.093.194		-4.268.903	
		895.393		15.816.245	
Wijziging technische voorzieningen:					
Niet-verdiende premies					
Bruto	18.	-364.145		-436.993	
Aandeel herverzekeraars		2.570.198		5.725	
		2.206.053	3.101.446	-431.268	15.384.977
Van niet-technische rekening toege- rekende opbrengst uit beleggingen					
			216.000		201.000
Schaden eigen rekening					
Bruto schaden	19.	12.218.098		12.111.621	
Aandeel herverzekeraars		-10.027.891		-460.265	
		2.190.207		11.651.356	
Wijziging voorziening te betalen schaden:					
Bruto		-690.316		1.896.873	
Aandeel herverzekeraars		194.282		-3.962.191	
		-496.034	-1.694.173	-2.065.318	-9.586.038
			1.623.273		5.999.939
Bedrijfskosten					
Acquisitiekosten	20.	7.091.395		5.285.661	
Wijziging overlopende acquisitiekosten		-124.105		-121.932	
		6.967.290		5.163.729	
Beheer- en personeelskosten en afschrijving bedrijfsmiddelen		4.723.593		3.977.200	
Commissie en winstdelingen ontvangen van herverzekeraar		-11.166.258		-145.050	
Wijziging overlopende commissie herverzekeraar		1.128.963		2.454	
		-10.037.295	-1.653.588	-142.596	-8.998.333
Resultaat technische rekening schadeverzekering					
	21.		-30.315		-2.998.394

		2019		2018	
Niet-technische rekening					
Resultaat technische rekening schadeverzekering		-30.315		-2.998.394	
Opbrengst uit beleggingen					
Terreinen en gebouwen		102.765		73.837	
Overige beleggingen	22.	137.464		144.684	
Ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	23.	347.927		107.782	
Gerealiseerde winst op beleggingen	24.	242.706	830.862	79.980	406.283
Beleggingslasten					
Beheerkosten en rentelasten		-36.679		-32.522	
Ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	23.	-14.282		-559.141	
Gerealiseerd verlies op beleggingen	24.	-3.720	-54.681	-688	-592.351
Aan technische rekening toegerekende opbrengst uit beleggingen		25.	-216.000	-201.000	
Overig niet-technisch resultaat					
Overige niet-technische baten	26.	769.784		709.686	
Beheer- en personeelskosten	27.	-677.883	91.901	-657.018	52.668
Resultaat uit gewone bedrijfs-uitoefening voor belastingen		621.767		-3.332.794	
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	28.	366.938		-16.699	
Resultaat uit gewone bedrijfs-uitoefening na belastingen		988.705		-3.349.493	

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

	2019	2018
Netto resultaat na belastingen	988.705	-3.349.493
Mutaties herwaarderingsreserve	<u>-92.465</u>	<u>-21.680</u>
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen als onderdeel van het groepsvermogen	-92.465	-21.680
Totaal resultaat	<u>896.240</u>	<u>-3.371.173</u>

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in duizenden euro's)

	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat na belastingen	989	-3.349
Aanpassingen voor:		
Ongerealiseerde waardeverandering beleggingen	-334	451
Mutatie technische voorziening eigen rekening	-1.573	-1.634
Mutatie latente belastingposities	-367	17
Mutatie pensioen voorzieningen	-	-
Mutatie overige voorzieningen	9	-8
Afschrijving materiële vaste activa	9	29
Mutatie kortlopende schulden en overlopende passiva	-1.064	1.529
Mutatie kortlopende vorderingen en overlopende activa	-1.173	203
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	-3.504	-2.762
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
<i>Investeringen en aankopen:</i>		
Beleggingen in aandelenfondsen en obligaties	-1.436	-347
<i>Desinvesteringen, aflossingen en verkopen:</i>		
Beleggingen in terreinen en gebouwen	44	5
Beleggingen in aandelen- en obligatiefondsen	2.367	308
Andere financiële beleggingen	395	187
Materiële vaste activa	-31	-14
Totaal kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	1.339	139
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-
Mutatie in liquide middelen	-2.165	-2.623
Liquide middelen 1 januari	3.357	5.980
Liquide middelen 31 december	1.192	3.357
Mutatie in liquide middelen	-2.165	-2.623

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Grondslagen voor de geconsolideerde jaarrekening

Algemeen

Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij “Zevenwouden” U.A. (verder: Zevenwouden) is een onderlinge waarborgmaatschappij met uitgesloten aansprakelijkheid, statutair gevestigd te Heerenveen, kantoorhoudend aan De Eenhoorn 2 te Leeuwarden en is ingeschreven in het handelsregister onder nummer 01005950.

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling en overeenkomstig de bepalingen zoals opgenomen in het Burgerlijk Wetboek 2 Titel 9 afdeling 14 en de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 605 Verzekeringsmaatschappijen.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming. Alle financiële informatie is weergegeven in hele euro's tenzij anders toegelicht.

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2019, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2019.

Consolidatie

De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de aandelenverhoudingen, schulden, vorderingen en transacties tussen groepsmaatschappijen geëlimineerd. Tevens zijn de resultaten op onderlinge transacties tussen groepsmaatschappijen geëlimineerd voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd en er geen sprake is van een bijzondere waardevermindering.

Onder groepsmaatschappijen worden verstaan die maatschappijen waarmee een economische eenheid wordt gevormd en waarin een beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend. Zevenwouden staat aan het hoofd van de groep. De groepsmaatschappijen worden integraal geconsolideerd vanaf de datum waarop beslissende zeggenschap op de groepsmaatschappij is verkregen. De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling vastgesteld.

Volledig geconsolideerde maatschappijen

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de volgende groepsmaatschappijen opgenomen:

Statutaire naam	Statutaire vestiging	Aandeel	
Leon Holding B.V.	Leeuwarden	100%	
HJG Adviesgroep B.V.	Bolsward	100%	dochter Leon Holding B.V.
HJG Verzekeringen B.V.	Bolsward	100%	dochter HJG Adviesgroep B.V.
Noorderlinge B.V.	Leeuwarden	100%	dochter HJG Adviesgroep B.V.

De maatschappij vormt een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met de hierboven genoemde groepsmaatschappijen. Voor de groepsmaatschappijen heeft de Zevenwouden geen aansprakelijkstellingen overeenkomstig artikel 2:403 BW afgegeven.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Activa en passiva worden tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor vaste en vlottende activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

In het verslagjaar hebben zich geen bijzondere waardeverminderingen voorgedaan.

Oordelen en schattingen

Bij de toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de directie diverse oordelen en doet zij schattingen. De belangrijkste oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen hebben betrekking op het inschatten van de omvang van schadereserveringen, de waardering van de belastinglatentie voor compensabele verliezen en eventuele schattingen bij de waardering van beleggingen die niet frequent worden verhandeld op een actieve markt.

Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:

- Een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen; en
- Het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen; en
- De looptijd aan elkaar gelijk is.

Vergelijkende cijfers

De gehanteerde grondslagen van waardering van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar. De vergelijkende cijfers zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Financiële instrumenten

In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: aandelenfondsen en obligaties, verstrekte (hypothecaire) leningen, spaar- en banktegoeden, overige vorderingen en overige financiële verplichtingen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen.

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de onderneming het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Beleggingen

De beleggingen in terreinen en gebouwen, aandelenfondsen en obligaties worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De bepaling van de actuele waarde is voor de diverse categorieën als volgt:

Terreinen en gebouwen

De eerste waardering van vastgoedbeleggingen is tegen de verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de koopsom en alle direct toe te rekenen uitgaven zoals juridische advieskosten, overdrachtsbelasting en andere transactiekosten. Als sprake is van een uitgestelde betaling van de koopsom wordt de verkrijgingsprijs gesteld op de contante waarde daarvan. De verkrijgingsprijs van zelf vervaardigde vastgoedbeleggingen is het bedrag van de kosten tot en met het moment dat de vervaardiging of ontwikkeling gereed is.

Terreinen en gebouwen worden na eerste waardering tegen vrijwillige onderhandse verkoopwaarde in verhuurde of verpachte staat gewaardeerd. De waarde wordt getaxeerd door een onafhankelijke deskundige. Deze taxaties vinden elke drie jaar plaats. Bij renovatie van of vernieuwingen aan belegde onroerende goederen worden de aan deze

onroerende goederen aangebrachte verbeteringen geactiveerd, indien de verbeteringen een hogere rendementswaarde met zich meebrengen. De activering is begrensd tot maximaal het bedrag van de taxatiewaarde na renovatie of vernieuwing minus het bedrag van de taxatiewaarde voor renovatie of vernieuwing.

Ongerealiseerde winsten en waardeverminderingen worden, rekening houdend met latente belastingverplichtingen, ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. Daarnaast wordt ten laste van de overige reserves een herwaarderingsreserve gevormd.

De herwaarderingsreserve is gelijk aan het verschil tussen de boekwaarde van de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs en de reële waarde. De daarbij gebruikte verkrijgings- of vervaardigingsprijs is de initiële verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Aandelenfondsen en obligaties

Aandelenfondsen en obligaties worden gewaardeerd tegen beurswaarde per balansdatum. Zowel onrealiseerde als gerealiseerde resultaten worden ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Vorderingen uit hypothecaire leningen en andere leningen

Alle hypothecaire leningen en andere leningen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Vorderingen

Vorderingen op derden worden opgenomen tegen nominale waarde, zo nodig onder aftrek van een voorziening wegens het risico van oninbaarheid. De voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de posten. De vorderingen inzake premies worden genomen op het moment van de premievervaldatum. De vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar, tenzij in de toelichting anders staat vermeld.

Overige activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing na aftrek van bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Technische voorzieningen

Premies

De voorziening voor niet-verdiende premies betreft het nog niet-verdiende gedeelte van de in het verslagjaar in rekening gebrachte premies eigen rekening. De vaststelling geschiedt post voor post. Bij de vaststelling van de voorziening wordt rekening gehouden met een eventueel aandeel van herverzekeraars. Deze wordt in mindering gebracht op de voorziening.

De toereikendheid van de voorziening voor niet-verdiende premies wordt jaarlijks actuair getoetst. Mocht uit de toets blijken dat de voorziening voor niet-verdiende premies niet toereikend is dan wordt de voorziening voor niet-verdiende premies aangevuld met een voorziening niet-toereikende premie ter grootte van het geconstateerde tekort.

De voorziening voor niet-toereikende premies betreft het negatieve verschil tussen de verwachte premies uit de door de onderneming na de balansdatum te ontvangen prestaties en de onvermijdbare kosten om aan de verplichtingen te voldoen. De onvermijdbare kosten zijn de kosten die ten minste moeten worden gemaakt om van de overeenkomst af

te komen, zijnde de laagste van enerzijds de kosten bij het voldoen aan de verplichtingen en anderzijds de vergoedingen of boetes bij het niet voldoen aan de verplichtingen.

Schaden

De voorziening voor te betalen schade is voor de per balansdatum nog niet afgewikkelde schade van het boekjaar en de voorgaande jaren. De vaststelling geschiedt stelselmatig post voor post rekening houdend met nog niet gemelde schadegevallen. Bij de bepaling van de voorziening is tevens rekening gehouden met nog te maken schadebehandelingskosten. Bij de vaststelling van een te betalen schade wordt rekening gehouden met een eventueel aandeel van herverzekeraars. Deze wordt in mindering gebracht op de voorziening.

De toereikendheid van de voorziening voor te betalen schade wordt jaarlijks getoetst. De toets wordt in beginsel met een kwalitatieve benadering uitgevoerd middels beoordeling van de uitloopresultaten. Indien de uitkomsten daarvan indicaties geven voor het risico van tekorten in de voorziening te betalen schade zal de toets tevens kwantitatief worden uitgevoerd. De kwantitatieve toets wordt uitgevoerd door de voorziening te betalen schade te vergelijken met de beste schatting van toekomstige schadekasstromen inclusief een risicomarge. Indien de waarde die volgt uit de kwantitatieve toereikendheidstoets hoger is dan de voorziening te betalen schade zal de voorziening te betalen schade voor dit verschil worden verhoogd.

Overige technische voorzieningen

De voorziening voor overige technische voorzieningen betreft het nog niet verdiende gedeelte van de in het verslagjaar opgenomen herverzekeringscommissie en wordt bepaald op basis van de in de herverzekeringsovereenkomsten overeengekomen commissiepercentages.

Voorzieningen

Belastingen

De maatschappij vormt een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met de 100% deelnemingen Leon Holding B.V., HJG Adviesgroep B.V., HJG Verzekeringen B.V. en Noorderlinge B.V. De toerekening van de belastingen binnen deze eenheid vindt plaats alsof elke deelneming zelfstandig belastingplichtig is. Voor alle belastbare tijdelijke verschillen wordt een latente belastingpositie opgenomen. Voor beschikbare voorwaartse verliescompensatie wordt een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn voor verrekening.

Bij de waardering van latente belastingverplichtingen en belastingvorderingen wordt rekening gehouden met de fiscale gevolgen van de door de groep, per balansdatum, voorgenomen wijze van realisatie of afwikkeling van activa, voorzieningen, schulden of overlopende passiva. De latente belastingverplichtingen en belastingvorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde tegen het toepasselijke belastingtarief.

Acute belastingvorderingen en belastingverplichtingen worden gesaldeerd indien is voldaan aan de algemene voorwaarden voor saldering.

Jubileumuitkering

De verplichting voor uitgestelde personeelsbeloningen/jubileumuitkeringen wordt jaarlijks op balansdatum berekend. Het betreft de contante waarde van de toekomstige verplichting berekend op basis van 4% rente.

Voorziening voor schadebehandelingskosten

Bepaling van de voorziening voor schadebehandelingskosten vindt plaats op basis van een raming van de feitelijke benodigde kosten van Noorderlinge B.V. voor afhandeling van de per balansdatum nog niet afgewikkelde schade.

Schulden

Schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde en hebben een looptijd van korter dan een jaar, tenzij in de toelichting anders vermeld.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de in rekening gebrachte premies en overige baten en de betaalde schaden en andere lasten over het jaar, rekening houdend met lopende herverzekeringsovereenkomsten. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in acht genomen zodra zij voorzienbaar zijn.

Beleggingsresultaten

De resultaten uit beleggingen worden voor zover het de opbrengsten betreft verantwoord onder “opbrengst beleggingen”. Renteopbrengsten en dividenden worden in de winst- en verliesrekening verwerkt indien de maatschappij daar recht op heeft en de ontvangst waarschijnlijk is. Niet gerealiseerde vermogenswinsten of –verliezen op gebouwen en terreinen worden ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Voor de terreinen en gebouwen voor eigen gebruik wordt jaarlijks huur toegerekend, enerzijds als kosten en anderzijds als opbrengst uit beleggingen in de winst- en verliesrekening.

Een deel van de opbrengst uit beleggingen in de niet-technische rekening wordt toegerekend aan de technische rekening. Deze wordt berekend op basis van het deel van het eigen vermogen dat binnen Zevenwouden als noodzakelijk aanwezige solvabiliteit is bepaald.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst- en verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

De medewerkers van Zevenwouden hebben een pensioenregeling. Deze pensioenregeling betreft een middelloonregeling. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van de pensioenuitvoerder en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met de pensioenuitvoerder, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op de balansdatum af te wikkelen. Voor een op balansdatum bestaand overschot bij de pensioenuitvoerder wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Belastingen

Belastingen worden berekend over het resultaat over het boekjaar, rekening houdend met fiscale faciliteiten. De berekening wordt gedaan tegen het nominale tarief.

Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Winstbelastingen, ontvangen intrest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

De verkrijgingsprijs van verworven groepsmaatschappijen wordt opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geldmiddelen heeft plaatsgevonden. Hierbij worden geldmiddelen aanwezig in de groepsmaatschappijen als afzonderlijke mutatie vermeld.

Toelichting op de onderscheiden posten van de geconsolideerde balans

Beleggingen

1. Verloop beleggingen 2019

(in duizenden euro's)

Verloop:

	Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Overige terreinen en gebouwen	Aandelenfondsen	Obligaties	Vorderingen uit hypothecaire leningen	Vorderingen uit andere leningen	Totaal
Boekwaarde 1 januari	910	265	1.649	10.177	214	906	14.121
Aankopen/verstrekkingen			64	1.372			1.436
Waardevermeerdering			248	100			348
Gerealiseerde winst		118	98	20			236
Totaal vermeerderingen	-	118	410	1.492	-	-	2.020
Verkopen/aflossingen		287	785	1.578	214	181	3.045
Waardevermindering			14				14
Herwaardering		96					96
Gerealiseerd verlies							
Totaal verminderingen	-	383	799	1.578	214	181	3.155
Boekwaarde 31 december	910	-	1.260	10.091	-	725	12.986
Verkrijgingsprijs	1.709	-	1.135	10.134			
Levelanalyse							
Genoteerde marktprijzen			1.260	10.091			11.351
Onafhankelijke taxaties	910						910
Netto-contante waarde berekening							
Overige methode						725	725
Totaal	910	-	1.260	10.091	-	725	12.986

De reële waarden van terreinen en gebouwen zijn gebaseerd op een waardering door een onafhankelijke en ter zake kundige taxateur. Alle woningen onder de rubriek 'Overige terreinen en gebouwen' zijn in 2019 verkocht.

1. Verloop beleggingen 2018

(in duizenden euro's)

Verloop:

	Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Overige terreinen en gebouwen	Aandelenfondsen	Obligaties	Vorderingen uit hypothecaire leningen	Vorderingen uit andere leningen	Totaal
Boekwaarde 1 januari	1.100	217	1.866	10.265	219	1.088	14.755
Aankopen/verstrekkingen				347			347
Waardevermeerdering		84		24			108
Gerealiseerde winst		80		3			83
Totaal vermeerderingen	-	164	-	374	-	-	538
Verkopen/aflossingen		85		307	5	182	579
Waardevermindering	190		217	152			559
Herwaardering		31					31
Gerealiseerd verlies				3			3
Totaal verminderingen	190	116	217	462	5	182	1.172
Boekwaarde 31 december	910	265	1.649	10.177	214	906	14.121
Verkrijgingsprijs	1.709	53	1.835	10.352			
Levelanalyse							
Genoteerde marktprijzen			1.649	10.177			11.826
Onafhankelijke taxaties	910	265					1.175
Netto-contante waarde berekening							
Overige methode					214	906	1.120
Totaal	910	265	1.649	10.177	214	906	14.121

Het bedrag overige terreinen en gebouwen bevat € 128.000 aan herwaarderingen. De reële waarden van alle terreinen en gebouwen zijn gebaseerd op een waardering door een onafhankelijke en ter zake kundige taxateur.

2. Aandelenfondsen

Geografische spreiding:

	2019	2018
Europa	860.954	1.123.236
Noord Amerika	334.353	438.109
Azië	50.118	70.143
Overig	14.051	17.908
Boekwaarde 31 december	1.259.476	1.649.396

Verkrijgingsprijs aandelenfondsen € 1.135.095 (2018: € 1.835.442).

3. Obligaties		2019	2018
Per categorie	Bedrijven	5.963.633	5.874.401
	Overheden	4.127.807	4.302.091
		10.091.440	10.176.492
Rating	AAA	1.635.957	1.703.741
	AA	2.776.342	3.355.922
	A	3.360.389	2.551.298
	BBB	2.318.752	2.565.531
		10.091.440	10.176.492

Verkrijgingsprijs obligaties € 10.133.658 (2018: € 10.352.430).

4. Hypothecaire leningen

De hypothecaire lening is verstrekt aan een personeelslid. Het verleende kortingspercentage bedraagt gemiddeld 0,83%. De hypothecaire lening is in 2019 volledig afgelost.

5. Andere leningen

In 2015 is een lening verstrekt aan de koper van een assurantieportefeuille ter grootte van € 1.450.000 met een looptijd van 8 jaar tegen een rentepercentage van 4%. Als zekerheid voor de nakoming van de verplichtingen heeft Zevenwouden een eerste pandrecht op de assurantieportefeuille van de koper. Het saldo ultimo 2019 bedraagt € 725.000 (2018 € 906.250).

6. Vorderingen

Intermediairs	2019	2018
Vordering	1.232.738	864.272
Voorziening risico oninbaarheid	-20.000	-16.000
	1.212.738	848.272

Vorderingen uit herverzekering

Op vorderingen uit herverzekering is geen voorziening voor het risico van oninbaarheid in mindering gebracht (2018: € 0).

Verzekeringsmaatschappijen

Op de vordering op verzekeringsmaatschappijen is geen voorziening voor het risico van oninbaarheid in mindering gebracht (2018: € 0).

7. Belastingen

Verloop belastinglatentie compensabele verliezen	2019	2018
Balans 1 januari	571.000	622.000
Realisatie	-66.419	-8.750
Herwaardering	401.419	-42.250
Balans 31 december	906.000	571.000

Ultimo boekjaar bedragen de compensabele verliezen van de fiscale eenheid Zevenwouden € 7,4 mln. De compensabele verliezen zijn gewaardeerd in de belastinglatentie compensabele verliezen. Bij de berekening ervan is uitgegaan van de verwachte winsten voor belasting uit de meerjarenprognose 2020-2024. Bij de waardering van de latentie zijn de toekomstige winsten gewaardeerd. Er is een risicoafslag (veiligheidsmarge) gehanteerd van 4% per jaar. Als gevolg hiervan bedraagt de voorwaartse verliescompensatie die niet tot waardering is gebracht € 4,4 mln.

(2018: € 5,2 mln.) welke verrekenbaar is tot 2028.

De verwachte looptijd bedraagt meer dan één jaar. Van deze vordering is € 0,1 mln. (2018: € 0,1 mln.) naar verwachting verrekenbaar binnen 1 jaar. De compensabele (voorvoegings)verliezen van HJG Verzekeringen B.V. bedragen € 0,5 mln. en zijn niet gewaardeerd in de belastinglatentie.

Overige activa

8. Materiële vaste activa 2019

Verloop:

	Hardware	Kantoormachines en -inventaris	Totaal
Boekwaarde 1 januari	18.390	-	18.390
Aanschaffingen	20.812	10.483	31.295
Afschrijvingen	-6.437	-2.887	-9.324
Verkoop/Desinvestering	-	-	-
Waardevermindering	-	-	-
Boekwaarde 31 december	32.765	7.596	40.361
Aanschafwaarde	159.747	252.413	
Cumulatieve afschrijving	126.982	244.817	
Afschrijvingspercentage	20%	20%	

8. Materiële vaste activa 2018

Verloop:

	Hardware	Kantoormachines en -inventaris	Totaal
Boekwaarde 1 januari	13.007	19.569	32.576
Aanschaffingen	14.326	-	14.326
Afschrijvingen	-8.943	-19.569	-28.512
Verkoop/Desinvestering	-	-	-
Waardevermindering	-	-	-
Boekwaarde 31 december	18.390	-	18.390
Aanschafwaarde	138.936	241.930	
Cumulatieve afschrijving	120.546	241.930	
Afschrijvingspercentage	20%	20%	

9. Liquide middelen

	2019	2018
Rekening-courant banken	1.187.788	1.147.209
Spaartegoeden banken	4.005	2.208.983
Kas	270	374
	1.192.063	3.356.566

Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking van de maatschappij. Over de aangehouden spaartegoeden wordt een variabele spaarrente vergoed.

10. Overlopende acquisitiekosten

	2019	2018
Stand per 1 januari	972.582	818.443
Afschrijving	-972.582	-818.443
Toevoeging	1.112.625	972.582
Stand per 31 december	1.112.625	972.582

11. Groepsvermogen

	2019	2018
<i>Verloop</i>		
Balans 1 januari	10.050.909	13.422.082
Resultaat	988.705	-3.349.493
Mutatie herwaarderingsreserve	-92.465	-21.680
Balans 31 december	10.947.149	10.050.909

12. Technische voorzieningen**Voorziening voor niet-verdiende premies**

Een deel van de premietermijnen is niet gelijk aan het boekjaar. Vooruit ontvangen premies worden op de balans onder dit hoofd gepassiveerd. De premies herverzekeraar betreffen het aandeel van de herverzekeraar in de vooruit ontvangen premies. De voorziening heeft een kortlopend karakter.

Over de premies aan herverzekeraars ontvangt de maatschappij commissie. Onderdeel van de technische voorziening premies is het aandeel van de herverzekeraar. Overlopende commissie herverzekering betreft de aan dit aandeel verbonden nog niet verdiende commissie.

Uitkomst toereikendheidstoets premievoorziening

Per ultimo boekjaar 2019 is een actuariële kwantitatieve toereikendheidstoets uitgevoerd op de premievoorziening. De uitkomst van de toets heeft ertoe geleid dat geen voorziening voor niet toereikende premie hoeft worden gevormd. Ook in 2018 is uit de actuariële kwantitatieve toereikendheidstoets gebleken dat er geen voorziening voor niet toereikende premie nodig is.

Voorziening niet-verdiende premies

	2019	2018
Balans 1 januari	2.627.740	2.190.747
Onttrekkingen	-2.627.740	-2.190.747
Dotaties	2.991.885	2.627.740
Balans 31 december	2.991.885	2.627.740

Voorziening voor te betalen schade

	2019	2018
Schadereserve (1)	7.742.650	8.432.966
Schadebehandelingskosten (2)	28.643	21.346
Stand per 31 december	7.771.293	8.454.312

*(1) Verloop voorziening schadereserve
(in duizenden euro's):*

	Bruto		Herverzekeringsdeel		Eigen rekening	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Balans 1 januari	8.433	6.536	5.449	1.487	2.984	5.049
Betaald vorige tekenjaren	-5.009	-3.426	-3.873	-7	-1.136	-3.419
Vrijval/toevoeging vorige tekenjaren	633	-652	321	-273	312	-379
Schadereserve oude tekenjaren ultimo boekjaar	4.057	2.458	1.897	1.207	2.160	1.251
Schadereserve huidig tekenjaar	3.686	5.975	3.358	4.242	328	1.733
Balans 31 december	7.743	8.433	5.255	5.449	2.488	2.984

Onder de voorziening voor nog te betalen schaden zijn bedragen opgenomen voor claims die door de maatschappij worden betwist of waarvoor verhaalsacties bij derden zijn ingesteld. Zevenwouden hanteert bij deze claims een prudent schadereserveringsbeleid waarbij in beginsel de verzekerde som inclusief bijkomende kosten worden gereserveerd. Gezien de onzekere uitkomst van juridische procedures en verhaalsacties in deze zijn deze claims voor 100 % in de schadelast opgenomen. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan kan een bedrag ten gunste van het resultaat vrijvallen.

In de reserveringen boekjaar is een bedrag van € 877.000 (2018: € 531.000) opgenomen als voorziening voor nagekomen schademeldingen. Voor het huidige boekjaar is € 569.000 opgenomen. Voor oudere jaren is een bedrag van € 308.000 opgenomen in verband met ontwikkelingen van aansprakelijkheidsschaden.

Uitkomst toereikendheidstoets schadevoorziening

Op basis van de uitloopresultaten van de schadereserve over de voorgaande jaren wordt de voorziening voor te betalen schaden toereikend geacht. De toereikendheid van de schadevoorziening is tevens kwantitatief getoetst door deze te vergelijken met de beste schatting van toekomstige schadekasstromen inclusief een risicomarge.

(2) Verloop voorziening schadebehandelingskosten

	2019	2018
Balans 1 januari	21.436	32.847
Toevoeging / Onttrekking	7.207	-11.501
Balans 31 december	28.643	21.346

De voorziening is gebaseerd op de nog openstaande schadedossiers ultimo de verslagperiode en de gemiddelde behandelingskosten per dossier. De voorziening schadebehandelingskosten heeft betrekking op Noorderlinge B.V.

Voorzieningen

13. Belastingen

Verloop belastinglatentie tijdelijke verschillen

	2019	2018
Balans 1 januari	203.676	246.727
Realisatie beleggingen	-63.920	-8.750
Herwaardering beleggingen	31.982	-34.301
Balans 31 december	171.738	203.676

De latente belastingschuld heeft betrekking op belastbare tijdelijke verschillen tussen fiscale en commerciële waardering ten aanzien van beleggingen. De verwachte looptijd van de volledige latentie is langer dan een jaar.

14. Overige voorzieningen

Voorziening jubileumuitkeringen

2019	2018
59.675	57.312
59.675	57.312

Voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen

Belangrijke uitgangspunten zijn:

- disconteringsvoet 4%;
- gebaseerd op stand salarissen ultimo jaar
- blijfkans: 100%
- inclusief verwachte sociale lasten

Verloop:

	2019	2018
Balans 1 januari	57.312	54.449
Toevoeging / Onttrekking	2.363	2.863
Balans 31 december	59.675	57.312

De voorziening heeft in het algemeen een langlopend karakter. In 2019 heeft € 0 een looptijd korter dan een jaar. (2018: € 0).

Schulden

15. Belastingen en sociale lasten

	2019	2018
Assurantiebelasting	405.434	358.399
Loonheffingen	91.707	81.438
PAWW	457	276
Balans 31 december	497.598	440.113

16. Overige schulden

	2019	2018
Extern accountant	130.900	95.315
Overige accountantskosten	26.973	7.525
Salarissen en overige vergoedingen	62.451	26.196
Actuariskosten	51.194	22.853
Schuld aan stichting Zevenwouden	51.165	51.165
Informatiediensten	22.179	-
Crediteuren	14.948	49.127
Vermogensbeheer	6.720	6.696
Leasekosten wagenpark	-	338
Overig	57.494	23.318
Balans 31 december	424.024	282.533

17. Overlopende passiva

	2019	2018
Vooruit ontvangen premie	289.520	736.620
Vooruit ontvangen tekencommissie	309.897	291.806
Reservering vakantiedagen	94.726	65.591
Overige overlopende passiva	773	-
Balans 31 december	694.916	1.094.017

Vooruit ontvangen premie heeft betrekking op polissen met een vervaldatum in het nieuwe boekjaar.

Overige toelichtingen

Niet in de geconsolideerde balans opgenomen regelingen

Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V.

De maatschappij neemt deel aan de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. Op basis van het deelnemerspercentage staat Zevenwouden in de eerste layer garant voor een bedrag van € 81.536.

Fiscale eenheid

De maatschappij en de genoemde deelnemingen zijn ieder hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de fiscale eenheid uit hoofde van vennootschapsbelasting. De vennootschapsbelasting is in elk van de vennootschappen opgenomen voor dat deel dat de desbetreffende vennootschap als zelfstandig belastingplichtige verschuldigd zou zijn, rekening houdend met de voor de vennootschap geldende fiscale faciliteiten.

Leasing

De beoordeling of een overeenkomst een leaseverplichting bevat, vindt plaats op grond van de economische realiteit op het tijdstip van het aangaan van het contract. De leasecontracten zijn afgesloten voor het wagenpark.

Verplichting leasecontracten naar looptijd (in duizenden euro's):

	2019	2018
< 1 jaar	98	106
> 1 jaar en < 5 jaar	85	179
	183	285

Interne huur

De maatschappij heeft een kantoorgebouw zowel in gebruik als in eigendom. Hiervoor wordt een interne huurlast ter grootte van circa € 102.960 per jaar aan de technische rekening toegerekend.

Softwarecontracten

De maatschappij heeft met leveranciers jaarcontracten afgesloten betreffende gebruik van software voor een bedrag van totaal € 550.387 per jaar.

Gebeurtenissen na balansdatum

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft in maart 2020 de uitbraak van het coronavirus tot een pandemie verklaard. Covid-19 heeft verstrekende gevolgen op de economie. De directie volgt de ontwikkelingen met betrekking tot Covid-19 op de voet. Aangezien dit een gebeurtenis is die niets zegt over de situatie op balansdatum, is er geen effect op de jaarrekening. Bij het opmaken van deze jaarrekening is niet in te schatten hoe groot de financiële gevolgen voor de entiteit zullen zijn. De risico's hebben voor Zevenwouden met name betrekking op de financiële positie en de kredietwaardigheid van de herverzekeraars.

Risicoparagraaf

Voor de risicoparagraaf wordt verwezen naar de tekst beschreven bij risicomanagement Zevenwouden als onderdeel in het bestuursverslag.

Toelichting op de onderscheiden posten van de geconsolideerde winst- en verliesrekening

18. Verdiende premies eigen rekening

Verdiende premies (in duizenden euro's)	2019	2018
Noorderlinge verzekeraars	17.165	14.268
Overige uitgaande volmachten	8.824	5.817
Geboekte premie	25.989	20.085
Wijziging technische voorziening, niet-verdiende premies	-365	-437
Verdiende premie	25.624	19.648

19. Uitloopresultaten voorziening bruto schaden (in duizenden euro's)

Boekjaar	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Branche	Brand		Aansprakelijkheid		Overig		Totaal	
<i>Schadejaar</i>								
-1	505	-321	-60	-310	97	-56	542	-687
-2	-73	34	-32	-16	24	-19	-81	-1
-3	16	-45	-45	-55	-5	-7	-34	-107
<i>Ouder</i>	-4	-25	149	190	61	-22	206	143
Uitloopresultaat	444	-357	12	-191	177	-104	633	-652
Schadelast verslagjaar	9.441	13.169	1.045	1.106	409	386	10.895	14.661
Bruto schade	9.885	12.812	1.057	915	586	282	11.528	14.009

19. Uitloopresultaten voorziening schaden na herverzekering (in duizenden euro's)

Boekjaar	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Branche	Brand		Aansprakelijkheid		Overig		Totaal	
<i>Schadejaar</i>								
-1	442	-251	-60	-310	125	-26	507	-587
-2	-73	31	-32	-16	24	-19	-81	-4
-3	16	15	-45	-55	-5	-7	-34	-47
<i>Ouder</i>	-4	-8	-137	193	61	74	-80	259
Uitloopresultaat	381	-213	-274	-188	205	22	312	-379
Schadelast verslagjaar	838	8.501	156	1.105	388	359	1.382	9.965
Schade eigen rekening	1.219	8.288	-118	917	593	381	1.694	9.586

Het uitloopresultaat voor 2018 voor alle branches samen is negatief. Het grote aantal nameldingen in het eerste kwartaal van 2019 is de voornaamste oorzaak. Voor aansprakelijkheid is een oud schadedossier aangepast naar aanleiding van recente ontwikkelingen.

20. Bedrijfskosten

Acquisitiekosten		2019	2018
<i>Acquisitiekosten</i>	Doorlopende provisie	6.048.698	4.642.967
	Tekencommissie	1.042.697	642.694
		7.091.395	5.285.661
<i>Wijziging overlopende acquisitiekosten</i>	Doorlopende provisie	-94.616	-97.671
	Tekencommissie	-29.489	-24.261
		-124.105	-121.932
Beheer- en personeelskosten en afschrijving		2019	2018
Personeelskosten		3.326.834	2.906.212
Afschrijving materiële vaste activa		9.324	28.512
Overige bedrijfskosten		2.191.836	1.721.476
Totaal kosten		5.527.994	4.656.200
Toerekening aan niet technische jaarrekening beheerslasten			
Noorderlinge B.V.		-804.401	-679.000
		4.723.593	3.977.200

De maatschappij heeft een kantoorgebouw zowel in gebruik als in eigendom. Hiervoor wordt een interne huurlast ter grootte van circa € 102.960 per jaar aan de technische rekening toegerekend. De huurlast is inbegrepen onder de overige bedrijfskosten.

<i>Specificatie personeelskosten</i>	2019	2018
Salarissen	2.400.226	2.076.110
Sociale lasten	352.481	291.517
Pensioenkosten	341.872	265.789
Overige personeelskosten	232.255	272.796
	3.326.834	2.906.212

De pensioenkosten bestaan in beide verslagjaren uit de met de pensioenuitvoerder overeengekomen premie.

Werknemers

Zevenwouden en haar groepsmaatschappijen hadden gedurende het boekjaar gemiddeld, berekend op fulltime-basis (fte), 34 werknemers in dienst (2018: 32).

Commissie herverzekeraar	2019	2018
Ontvangen commissie herverzekeraar	11.166.258	145.050
Wijziging overlopende commissiereserve	-1.128.963	-2.454
	10.037.295	142.596

Per 2019 is het herverzekeringsprogramma omgezet naar Quote Share contract. De bijbehorende commissie wordt opgenomen als dekking van bedrijfskosten.

21. Resultaat technische rekening

Het technische resultaat is toe te rekenen aan een aantal branchegroepen. Het technische resultaat van de belangrijkste groepen is als volgt (in duizenden euro's):

<i>Technische rekening</i>	Brand	Aansprakelijkheid	Overig	Totaal
Verdiende premies eigen rekening	1.940	248	913	3.101
Van niet-technische rekening toegerekende opbrengsten uit beleggingen	185	17	14	216
Schaden huidig tekenjaar eigen rekening	-838	-156	-388	-1.382
Schaden oude tekenjaren eigen rekening	-381	274	-205	-312
Totaal bedrijfskosten	-974	-169	-511	-1.654
Resultaat technische rekening	- 68	214	- 177	- 31
Herverzekeringssaldo	2.243	-171	580	2.652

De beleggingsopbrengsten en bedrijfskosten zijn aan de branches toegerekend naar rato van de geboekte bruto premies eigen rekening. Voor meer dan 95% hebben de bruto premies betrekking op verzekeringen van in Nederland gelegen objecten of risicoverzekeringen van Nederlandse ingezetenen.

Niet-technische rekening

22. Opbrengt uit overige beleggingen

	2019	2018
Leningen	32.927	40.177
Obligaties	94.494	91.278
Hypotheek	5.237	5.485
Aandelenfondsen	7.100	7.660
Banken	-2.294	84
	137.464	144.684

23. Ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen

	2019	2018
<i>Ongerealiseerde winst op beleggingen</i>		
Aandelenfondsen	248.066	83.500
Obligaties	99.861	24.282
	347.927	107.782
<i>Ongerealiseerd verlies op beleggingen</i>		
Aandelenfondsen	14.282	216.790
Obligaties	-	152.351
Onroerend goed	-	190.000
	14.282	559.141

24. Gerealiseerd resultaat beleggingen

	2019	2018
<i>Gerealiseerde winst op beleggingen</i>		
Onroerend goed	117.740	79.980
Aandelenfondsen	104.247	-
Obligaties	20.719	-
	242.706	79.980
<i>Gerealiseerd verlies op beleggingen</i>		
Onroerend goed	3.720	-
Obligaties	-	688
	3.720	688

25. Toerekening uit opbrengst beleggingen aan technische rekening

Een deel van de opbrengst uit beleggingen in de niet-technische rekening wordt toegerekend aan de technische rekening. Deze wordt berekend op basis van het deel van het eigen vermogen dat binnen Zevenwouden als noodzakelijk aanwezige solvabiliteit is bepaald.

26. Overige niet-technisch baten

	2019	2018
Inkomsten bemiddelingsactiviteiten deelneming	769.784	709.686
	769.784	709.686

27. Beheer- en personeelskosten overig niet-technisch resultaat

	2019	2018
Kosten bemiddelingsactiviteiten deelneming	677.883	657.018
	677.883	657.018

28. Belastingen

Mutaties belastinglatentie voor compensabele verliezen

	2019	2018
Realisatie	-66.419	-8.750
Herwaardering toekomstige winsten	401.419	-42.250
	335.000	-51.000

Mutatie latente vennootschapsbelasting u.h.v. tijdelijke verschillen:

Realisatie beleggingen	66.419	-
Overige mutaties	-34.481	34.301
	31.938	34.301

Totaal belasting	366.938	-16.699
-------------------------	----------------	----------------

Verklaring verschil nominale en effectieve belastingdruk

Resultaat voor belasting

Toepasselijke nominale belastingtarief

Effectieve belasting tarief

	2019	2018
	621.767	-3.332.794
	23,1%	24,7%
	-59,0%	0,5%

Belasting op basis van nominale tarief

Effectieve belasting

Verschil

	143.442	-823.199
	-366.938	-16.699
	510.380	-806.500

Aansluiting effectieve en toepasselijke nominale belastingdruk

Verrekening met compensabele verliezen

Mutatie voorziening latente belasting tijdelijke verschillen

Mutatie voorziening latentie compensabele verliezen

Balans 31 december

	143.442	-823.199
	31.938	-34.301
	335.000	51.000
	510.380	-806.500

Enkelvoudige balans per 31 december (na bestemming resultaat)

ACTIVA		2019	2018
Beleggingen			
<i>Terreinen en gebouwen:</i>	1.		
Voor eigen gebruik		910.000	910.000
Overige terreinen en gebouwen		-	265.000
		<u>910.000</u>	<u>1.175.000</u>
Beleggingen in groepsmaatschappijen	2.	-	-
<i>Overige financiële beleggingen:</i>			
Aandelenfondsen	3.	1.259.476	1.649.396
Obligaties	4.	10.091.440	10.176.492
Vorderingen uit hypothecaire leningen	5.	-	214.192
Vorderingen uit andere leningen	6.	725.000	906.250
		<u>12.075.916</u>	<u>12.946.330</u>
		12.985.916	14.121.330
Vorderingen			
<i>Vorderingen uit directe verzekering op:</i>	7.		
Intermediairs		528.337	241.362
Vordering op groepsmaatschappij		241.775	-
Vorderingen uit herverzekering		682.405	85.406
Overige vorderingen		731	-
Belastingen	8.	906.000	571.000
		<u>2.359.248</u>	<u>897.768</u>
Overige activa			
Materiële vaste activa	9.	40.361	18.390
Liquide middelen	10.	1.142.439	3.320.668
		<u>1.182.800</u>	<u>3.339.058</u>
Overlopende activa			
Lopende rente en huur		47.846	44.179
Overlopende acquisitiekosten	11.	1.112.625	972.582
Overige overlopende activa		52.008	24.498
		<u>1.212.479</u>	<u>1.041.259</u>
Totaal Activa		<u>17.740.443</u>	<u>19.399.415</u>

PASSIVA		2019		2018	
Eigen vermogen	12.				
Herwaarderingsreserve		-		92.465	
Overige reserves		<u>10.947.149</u>	<u>10.947.149</u>	<u>9.958.444</u>	10.050.909
Technische voorzieningen	13.				
<i>Voor niet verdiende premies:</i>					
Bruto		2.991.885		2.627.740	
Herverzekeringsdeel		-2.605.938		-35.740	
Overlopende commissie		1.139.685		10.722	
herverzekering		<u>1.525.632</u>		<u>2.602.722</u>	
<i>Voor te betalen schade:</i>					
Bruto		7.742.650		8.432.966	
Herverzekeringsdeel		-5.255.160		-5.449.442	
		<u>2.487.490</u>	<u>4.013.122</u>	<u>2.983.524</u>	5.586.246
Voorzieningen					
Belastingen	14.	171.738		203.676	
Overige	15.	<u>1.446.126</u>	<u>1.617.864</u>	<u>1.358.598</u>	1.562.274
Schulden					
<i>Schulden uit directe verzekeringen:</i>					
Intermediairs		124.229		293.618	
Schulden uit herverzekering		435.752		1.324.711	
Groepsmaatschappijen		-		159.698	
Belastingen en sociale lasten	16.	92.164		81.714	
Overige schulden	17.	<u>415.437</u>	<u>1.067.582</u>	<u>274.654</u>	2.134.395
Overlopende passiva	18.		<u>94.726</u>		65.591
Totaal Passiva			<u>17.740.443</u>		<u>19.399.415</u>

Enkelvoudige winst- en verliesrekening

		2019	2018
Technische rekening schadeverzekering			
Verdiende premies eigen rekening			
Bruto premies	25.988.587	20.085.148	
Herverzekeringspremies	-25.093.194	-4.268.903	
	<u>895.393</u>	<u>15.816.245</u>	
Wijziging technische voorzieningen:			
Niet-verdiende premies			
Bruto	-364.145	-436.993	
Aandeel herverzekeraars	2.570.198	5.725	
	<u>2.206.053</u>	<u>-431.268</u>	15.384.977
Van niet-technische rekening toe- gerekende opbrengst uit beleggingen		216.000	201.000
Schaden eigen rekening	19.		
Bruto schaden	12.218.098	12.111.621	
Aandeel herverzekeraars	-10.027.891	-460.265	
	<u>2.190.207</u>	<u>11.651.356</u>	
Wijziging voorziening te betalen schaden:			
Bruto	-690.316	1.896.873	
Aandeel herverzekeraars	194.282	-3.962.191	
	<u>-496.034</u>	<u>-2.065.318</u>	-9.586.038
Wijziging overige technische voorzieningen			
		<u>1.623.273</u>	<u>5.999.939</u>
Bedrijfskosten	20.		
Acquisitiekosten	9.317.199	7.137.383	
Wijziging overlopende acquisitiekosten	-140.043	-154.144	
	<u>9.177.156</u>	<u>6.983.239</u>	
Beheer- en personeelskosten en afschrijving bedrijfsmiddelen	2.335.593	1.953.200	
Commissie- en winstdelingen ontvangen van herverzekeraar	-11.166.258	-145.050	
Wijziging overlopende commissie herverzekeraar	1.128.963	2.454	
	<u>-10.037.295</u>	<u>-142.596</u>	-8.793.843
Resultaat technische rekening schadeverzekering	21.	<u>147.819</u>	<u>-2.793.904</u>

2019

2018

Niet-technische rekening**Resultaat technische rekening
schadeverzekering**

147.819

-2.793.904

Opbrengst uit beleggingen

Opbrengsten uit deelnemingen

-86.233

-151.776

Opbrengsten uit andere beleggingen

Terreinen en gebouwen

102.765

73.837

Overige beleggingen

22.

137.464

144.638

Ongerealiseerde waardeveranderingen
van beleggingen

23.

347.927

107.782

Gerealiseerde winst op beleggingen

24.

242.706

744.629

79.980

254.461

Beleggingslasten

Beheerkosten en rentelasten

-36.679

-32.522

Ongerealiseerde waardeveranderingen
van beleggingen

23.

-14.282

-559.141

Gerealiseerd verlies op beleggingen

24.

-3.720

-54.681

-688

-592.351

**Aan technische rekening toegerekende
opbrengst uit beleggingen**

25.

-216.000

-201.000

621.767

-3.332.794

Overig niet-technisch resultaat

Overige niet-technische baten

-

-

Beheer- en personeelskosten

-

-

-

**Resultaat uit gewone bedrijfs-
uitoefening voor belastingen**

621.767

-3.332.794

Belastingen resultaat uit gewone
bedrijfsuitoefening

26.

366.938

-16.699

**Resultaat uit gewone bedrijfs-
uitoefening na belastingen**

988.705

-3.349.493

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Grondslagen voor de enkelvoudige jaarrekening

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling en overeenkomstig de bepalingen zoals opgenomen in het Burgerlijk Wetboek 2 Titel 9 afdeling 14 en de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 605 Verzekeringsmaatschappijen.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming. Alle financiële informatie is weergegeven in hele euro's tenzij anders toegelicht.

Voor de algemene grondslagen voor de opstelling van de enkelvoudige jaarrekening, de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat, alsmede voor de toelichting op de onderscheiden activa en passiva en de resultaten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, voor zover hierna niet anders vermeld.

Beleggingen in groepsmaatschappijen

Deelnemingen met invloed van betekenis

Deelnemingen waarin de maatschappij invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden tegen de vermogensmutatiemethode gewaardeerd. Overeenkomstig deze methode, worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van de maatschappij in de nettovermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening. In de winst- en verliesrekening wordt het aandeel van de maatschappij in het resultaat van de deelnemingen opgenomen. Indien en voor zover de maatschappij niet zonder beperking uitkering van de positieve resultaten aan haar kan bewerkstelligen, worden de resultaten in een wettelijke reserve opgenomen. Haar aandeel in de rechtstreekse vermogensvermeerderingen en –verminderingen van de deelnemingen wordt ook in de wettelijke reserve opgenomen.

De balanswaarde wordt eveneens aangepast voor rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen van de onderneming waarin wordt deelgenomen. Deze aanpassing van de balanswaarde komt ten laste of ten gunste van het eigen vermogen. Indien de waardering van een deelneming volgens deze methode negatief is geworden, wordt de deelneming op nihil gewaardeerd. Voor zover de deelnemende rechtspersoon het voornemen heeft deze deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening onder de passiva opgenomen ter grootte van de uit deze hoofde mogelijk te verwachten nadelen.

Herwaarderingsreserve

Waardevermeerderingen van activa die worden gewaardeerd tegen actuele waarde worden opgenomen in de herwaarderingsreserve. Uitzondering hierop vormen financiële instrumenten en andere beleggingen die worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Waardevermeerderingen van die activa worden onmiddellijk in het resultaat verwerkt. Daarnaast wordt voor die activa een herwaarderingsreserve gevormd ten laste van de overige reserves als geen sprake is van frequente marktnoteringen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Er worden kosten vanuit de technische rekening toegerekend aan de volmachtactiviteiten welke onder overige niet-technische baten worden gepresenteerd. De toerekening van de kosten van Noorderlinge B.V. wordt bepaald op basis van de activity-based-costing-methode.

Toelichting op de onderscheiden posten van de enkelvoudige balans

Beleggingen

1. Verloop beleggingen 2019

(in duizenden euro's)

Verloop:

Boekwaarde 1 januari

Aankopen/verstrekkingen

Waardevermeerdering

Gerealiseerde winst

Totaal vermeerderingen

Verkopen/aflossingen

Waardevermindering

Herwaardering

Gerealiseerd verlies

Totaal verminderingen

Boekwaarde

31 december

Verkrijgingsprijs

Level analyse

Genoteerde marktprijzen

Onafhankelijke taxaties

Netto-contante waarde
berekening

Overige methode

Totaal

	Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Overige terreinen en gebouwen	Aandelenfondsen	Obligaties	Vorderingen uit hypothecaire leningen	Vorderingen uit andere leningen	Totaal
Boekwaarde 1 januari	910	265	1.649	10.177	214	906	14.121
Aankopen/verstrekkingen			64	1.372			1.436
Waardevermeerdering			248	100			348
Gerealiseerde winst		118	98	20			236
Totaal vermeerderingen	-	118	410	1.492	-	-	2.020
Verkopen/aflossingen		287	785	1.578	214	181	3.045
Waardevermindering			14				14
Herwaardering		96					96
Gerealiseerd verlies							
Totaal verminderingen	-	383	799	1.578	214	181	3.155
Boekwaarde 31 december	910	-	1.260	10.091	-	725	12.986
Verkrijgingsprijs	1.709	-	1.135	10.134			
Level analyse							
Genoteerde marktprijzen			1.260	10.091			11.351
Onafhankelijke taxaties	910						910
Netto-contante waarde berekening							
Overige methode						725	725
Totaal	910	-	1.260	10.091	-	725	12.986

De reële waarden van terreinen en gebouwen waren gebaseerd op een waardering door een onafhankelijke en ter zake kundige taxateur. Alle woningen onder de rubriek 'Overige terreinen en gebouwen' zijn in 2019 verkocht.

**1. Verloop
beleggingen 2018**
(in duizenden euro's)

Verloop:

Boekwaarde 1 januari

Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Overige terreinen en gebouwen	Aandelenfondsen	Obligaties	Vorderingen uit hypothecaire leningen	Vorderingen uit andere leningen	Totaal
--	-------------------------------	-----------------	------------	---------------------------------------	---------------------------------	--------

1.100	217	1.866	10.265	219	1.088	14.755
-------	-----	-------	--------	-----	-------	--------

Aankopen/verstrekkingen

			347			347
--	--	--	-----	--	--	-----

Waardevermeerdering

	84		24			108
--	----	--	----	--	--	-----

Gerealiseerde winst

	80		3			83
--	----	--	---	--	--	----

Totaal vermeerderingen

-	164	-	374	-	-	538
---	-----	---	-----	---	---	-----

Verkopen/aflossingen

	85		307	5	182	579
--	----	--	-----	---	-----	-----

Waardevermindering

190		217	152			559
-----	--	-----	-----	--	--	-----

Herwaardering

	31					31
--	----	--	--	--	--	----

Gerealiseerd verlies

			3			3
--	--	--	---	--	--	---

Totaal verminderingen

190	116	217	462	5	182	1.172
-----	-----	-----	-----	---	-----	-------

Boekwaarde

31 december

910	265	1.649	10.177	214	906	14.121
-----	-----	-------	--------	-----	-----	--------

Verkrijgingsprijs

1.709	53	1.835	10.352			
-------	----	-------	--------	--	--	--

Level analyse

Genoteerde marktprijzen

		1.649	10.177			11.826
--	--	-------	--------	--	--	--------

Onafhankelijke taxaties

910	265					1.175
-----	-----	--	--	--	--	-------

Netto-contante waarde

berekening

						-
--	--	--	--	--	--	---

Overige methode

				214	906	1.120
--	--	--	--	-----	-----	-------

Totaal

910	265	1.649	10.177	214	906	14.121
-----	-----	-------	--------	-----	-----	--------

Het bedrag overige terreinen en gebouwen bevat € 128.000 aan herwaarderingen. De reële waarden van alle terreinen en gebouwen waren gebaseerd op een waardering door een onafhankelijke en ter zake kundige taxateur.

2. Beleggingen in groepsmaatschappijen

	2019	2018
Leningen langlopend karakter (1)	357.665	357.665
Rekening-courantverhoudingen langlopende karakter	938.398	937.331
Voorziening deelneming (2)	-2.682.514	-2.596.282
Opname onder overige voorzieningen (3)	1.386.451	1.301.286

De looptijd van de leningen is 10 jaar of langer. De rekening-courant muteert gedurende het boekjaar. Er is voor de overige leningen en de rekening-courantverhouding geen vast aflossingsschema.

(1) *Leningen langlopend karakter*

	2019	2018
Leon Holding B.V.	221.990	221.990
HJG Adviesgroep B.V.	135.675	135.675
Saldo 31 december	357.665	357.665

(2) *Verloop deelneming Leon Holding B.V.*

	2019	2018
Saldo 1 januari	-2.596.282	-2.444.506
Af: resultaat	-86.232	-151.776
Saldo 31 december	-2.682.514	-2.596.282

De negatieve waarde van de deelneming is als voorziening in mindering gebracht op de aan groepsmaatschappijen verstrekte financieringen. Er zijn geen garanties afgegeven.

(3) Zevenwouden te Heerenveen staat aan het hoofd van de groep en heeft de volgende kapitaalbelangen:

Statutaire naam	Statutaire vestiging	Aandeel	
Leon Holding B.V.	Leeuwarden	100%	
HJG Adviesgroep B.V.	Bolsward	100%	dochter Leon Holding B.V.
HJG Verzekeringen B.V.	Bolsward	100%	dochter HJG Adviesgroep B.V.
Noorderlinge B.V.	Leeuwarden	100%	dochter HJG Adviesgroep B.V.

Als de negatieve waarde van de deelneming de nominale waarde van de verstrekte financieringen overstijgt, wordt voor het meerdere een voorziening deelnemingen getroffen onder de overige voorzieningen.

Overige financiële beleggingen

3. Aandelenfondsen

	2019	2018
<i>Geografische spreiding:</i>		
Europa	860.954	1.123.236
Noord Amerika	334.353	438.109
Azië	50.118	70.143
Overig	14.051	17.908
Boekwaarde 31 december	1.259.476	1.649.396

Verkrijgingsprijs aandelenfondsen € 1.135.095 (2018: € 1.835.442).

4. Obligaties		2019	2018
<i>Per categorie</i>	Bedrijven	5.963.633	5.874.401
	Overheden	4.127.807	4.302.091
		10.091.440	10.176.492
<i>Rating</i>	AAA	1.635.957	1.703.741
	AA	2.776.342	3.355.922
	A	3.360.389	2.551.298
	BBB	2.318.752	2.565.531
		10.091.440	10.176.492

Verkrijgingsprijs obligaties € 10.133.658 (2018: € 10.352.430).

5. Hypothecaire leningen

De hypothecaire lening is verstrekt aan een personeelslid. Het verleende kortingspercentage bedraagt gemiddeld 0,83%. De hypothecaire lening is in 2019 volledig afgelost.

6. Andere leningen

In 2015 is een lening verstrekt aan de koper van een assurantieportefeuille ter grootte van € 1.450.000 met een looptijd van 8 jaren tegen een rentepercentage van 4%. Als zekerheid voor de nakoming van de verplichtingen heeft Zevenwouden een eerste pandrecht op de assurantieportefeuille van de koper. Het saldo ultimo 2019 bedraagt € 725.000 (2018 € 906.250).

7. Vorderingen

Op vorderingen op Intermediairs en vorderingen uit herverzekering zijn geen voorzieningen voor het risico van oninbaarheid in mindering gebracht (2018: € 0).

8. Belastingen

<i>Verloop belastinglatentie compensabele verliezen</i>	2019	2018
Balans 1 januari	571.000	622.000
Realisatie	-66.419	-8.750
Herwaardering	401.419	-42.250
Balans 31 december	906.000	571.000

Ultimo boekjaar bedragen de compensabele verliezen van de fiscale eenheid Zevenwouden € 7,4 mln. De compensabele verliezen zijn gewaardeerd in de belastinglatentie compensabele verliezen. Bij de berekening ervan is uitgegaan van de verwachte winsten voor belasting uit de meerjarenprognose 2020-2024. Bij de waardering van de latentie zijn de toekomstige winsten gewaardeerd. Er is een risicoafslag (veiligheidsmarge) gehanteerd van 4% per jaar. Als gevolg hiervan bedraagt de voorwaartse verliescompensatie die niet tot waardering is gebracht € 4,4 mln. (2018: € 5,2 mln.) welke verrekenbaar is tot 2028.

De verwachte looptijd bedraagt meer dan één jaar. Van deze vordering is € 0,1 mln. (2018: € 0,1 mln.) naar verwachting verrekenbaar binnen 1 jaar. De compensabele (voorvoegings)verliezen van HJG Verzekeringen B.V. bedragen € 0,5 mln. en zijn niet gewaardeerd in de belastinglatentie.

Overige activa

9. Materiële vaste activa 2019

Verloop:

	Hardware	Kantoormachines en -inventaris	Totaal
Boekwaarde 1 januari	18.390	-	18.390
Aanschaffingen	20.812	10.483	31.295
Afschrijvingen	-6.437	-2.887	-9.324
Verkoop/Desinvestering	-	-	-
Waardevermindering	-	-	-
Boekwaarde 31 december	32.765	7.596	40.361
Aanschafwaarde	159.747	252.413	
Cumulatieve afschrijving	126.982	244.817	
Afschrijvingspercentage	20%	20%	

9. Materiële vaste activa 2018

Verloop:

	Hardware	Kantoormachines en -inventaris	Totaal
Boekwaarde 1 januari	13.007	19.569	32.576
Aanschaffingen	14.326	-	14.326
Afschrijvingen	-8.943	-19.569	-28.512
Verkoop/Desinvestering	-	-	-
Waardevermindering	-	-	-
Boekwaarde 31 december	18.390	-	18.390
Aanschafwaarde	138.936	241.930	
Cumulatieve afschrijving	120.546	241.930	
Afschrijvingspercentage	20%	20%	

10. Liquide middelen

	2019	2018
Rekening-courant banken	1.141.950	1.115.095
Spaartegoeden banken	220	2.205.199
Kas	269	374
	1.142.439	3.320.668

Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking van de maatschappij. Over de aangehouden spaartegoeden wordt een variabele spaarrente vergoed.

11. Overlopende acquisitiekosten

	2019	2018
Stand per 1 januari	972.582	818.443
Afschrijving	-972.582	-818.443
Toevoeging	1.112.625	972.582
Stand per 31 december	1.112.625	972.582

12. Eigen vermogen

Herwaarderingsreserve	2019	2018
Balans per 1 januari	92.465	114.145
Af: gerealiseerde herwaarderings onroerend goed	-92.465	-21.680
Balans per 31 december	-	92.465

Overige reserves	2019	2018
Balans per 1 januari	9.958.444	13.307.937
Bij/af: resultaat boekjaar	988.705	-3.349.493
Balans per 31 december	10.947.149	9.958.444

Aan de Algemene Vergadering van Afgevaardigden wordt voorgesteld het resultaat na belastingen ter grootte van € 988.705 over het huidige verslagjaar volledig toe te voegen aan de overige reserves. Het bestemmingsvoorstel is vooruitlopende op de vaststelling van de jaarrekening reeds toegevoegd aan de overige reserves.

Solvabiliteitspositie Solvency II (in duizenden euro's)	2019	2018
SCR		
In aanmerking komend vermogen ter dekking SCR	11.039	9.992
Solvabiliteitskapitaalvereiste	3.194	4.984
Solvabiliteitsratio op basis van SCR	346%	200%
MCR		
In aanmerking komend vermogen ter dekking MCR	10.561	9.605
Minimumkapitaalvereiste	3.700	3.700
Solvabiliteitsratio op basis van MCR	285%	260%
Minimumsolvabiliteit	125%	125%
Streefsolvabiliteit	175%	-

De solvabiliteit is weergegeven op basis van de uitgangspunten die gelden onder het regime van Solvency II.

Verschil tussen het eigen vermogen in de jaarrekening en de aanwezige solvabiliteit (in duizenden euro's)	2019	2018
Eigen vermogen in de jaarrekening	10.947	10.051
Verzekeringsverplichtingen	4.489	3.161
Voorziening herverzekeringen	-3.260	-2.301
Overlopende acquisitiekosten	-1.113	-973
Overige	-24	54
Aanwezige solvabiliteit / Own Funds	11.039	9.992

Het eigen vermogen is met € 896.000 gestegen door het positief financieel resultaat over het jaar 2019. De verzekeringsverplichting is gestegen met € 1.328.000 en kan samen worden beoordeeld met de voorziening herverzekering die met € 959.000 is gedaald. Het betreft hier waarderingsverschillen.

De verschillen tussen het eigen vermogen in de jaarrekening en de aanwezige solvabiliteit (Own funds) kunnen als volgt worden verklaard:

- De verzekeringsverplichtingen onder Solvency II zijn gebaseerd op best-estimate, anders dan bij de jaarrekeningwaarde (nominale waarde).
- De premievoorziening wordt op een andere manier berekend dan op jaarrekening grondslag.
- In de jaarrekening wordt geen expliciete risicomarge opgenomen. Onder Solvency II grondslagen wel.
- Onder Solvency II wordt geen rekening gehouden met overlopende acquisitiekosten.

De vereiste solvabiliteit ofwel het solvabiliteitskapitaalsvereiste ("SKV") per ultimo verslagjaar is onder te verdelen naar de volgende belangrijkste componenten:

Kapitaalsbeslag per risicogroep (in duizenden euro's)	2019	2018
SKV Schaderisico's	1.153	3.273
SKV Marktrisico's	1.076	1.312
SKV Tegenpartijrisico	1.051	926
SKV Zorgrisico	43	32
SKV Operationeel risico	737	612
Diversificatie-effect	-866	-1.171
Vereiste solvabiliteit totaal	3.194	4.984

Uit de opbouw van het kapitaalsbeslag valt af te leiden dat Zevenwouden in het berekende kapitaalsbeslag het meest gevoelig is voor het schaderisico. Voor onderbouwing van het schaderisico, zie volgende tabel. In de SKV voor marktrisico zijn de belangrijkste risico's het aandelenrisico, concentratierisico en renterisico. De verbetering SKV komt vooral door het nieuw afgesloten Quota Share herverzekeringscontract per 1 januari 2019.

Het SKV schaderisico is opgebouwd uit de volgende componenten:

Type schaderisico's (in duizenden euro's)	2019	2018
SKV catastroferisico	120	112
SKV premie- en reserverisico	1.114	3.243
SKV royement	82	40
Diversificatie-effect	-163	-122
SKV schaderisico	1.153	3.273

De SKV catastroferisico en SKV premie- en reserverisico zijn lager door het nieuw afgesloten Quota Share herverzekeringscontract per 1 januari 2019.

Door de risico's die tijdens de uitoefening van de bedrijfsactiviteiten kunnen ontstaan tijdig vast te stellen, te analyseren, te meten, te beheersen en te controleren, wil de Directie van Zevenwouden minimaal 125% van de SCR aanhouden als interne solvabiliteitseis. Geen enkel reëel evenement mag de solvabiliteit met meer dan 25% schaden. Het doorlopen van de risicobeheercyclus, waarvan de Own Risk Solvency Assessment ("ORSA") deel uitmaakt, levert waardevolle nieuwe inzichten op. Deze inzichten kunnen worden gebruikt om de risicobereidheid en het risicoprofiel bij te stellen. Door middel van de doorrekening van diverse stress-scenario's in de ORSA wordt de passendheid van deze interne solvabiliteitseis getoetst. Uit deze doorrekeningen is gebleken dat deze eis passend is voor Zevenwouden waarbij voldoende veiligheidsmarge in acht wordt genomen ten opzichte van de wettelijke ondergrens van 100%.

13. Technische voorzieningen

Voorziening voor niet-verdiende premies

Een deel van de premietermijnen is niet gelijk aan het boekjaar. Vooruit ontvangen premies worden op de balans onder dit hoofd gepasseerd. De premies herverzekeraar betreffen het aandeel van de herverzekeraar in de vooruit ontvangen premies. De voorziening heeft een kortlopend karakter.

Uitkomst toereikendheidstoets premievoorziening

Per ultimo boekjaar 2019 is een actuariële kwantitatieve toereikendheidstoets uitgevoerd op de premievoorziening. De uitkomst van de toets heeft ertoe geleid dat geen voorziening voor niet toereikende premie hoeft worden gevormd. Ook in 2018 is uit de actuariële kwantitatieve toereikendheidstoets gebleken dat er geen voorziening voor niet toereikende premie nodig is.

<i>Voorziening niet-verdiende premies</i>	2019	2018
Balans 1 januari	2.627.740	2.190.747
Onttrekkingen	-2.627.740	-2.190.747
Dotaties	2.991.885	2.627.740
Balans 31 december	2.991.885	2.627.740

Voorziening voor te betalen schaden

Verloop (in duizenden euro's):

	Bruto		Herverzekeringsdeel		Eigen rekening	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Balans 1 januari	8.433	6.536	5.449	1.487	2.984	5.049
Betaald vorige tekenjaren	-5.009	-3.426	-3.873	-7	-1.136	-3.419
Vrijval/toevoeging vorige tekenjaren	633	-652	321	-273	312	-379
Schadereserve oude tekenjaren ultimo boekjaar	4.057	2.458	1.897	1.207	2.160	1.251
Schadereserve huidig tekenjaar	3.686	5.975	3.358	4.242	328	1.733
Balans 31 december	7.743	8.433	5.255	5.449	2.488	2.984

Onder de voorziening voor nog te betalen schaden zijn bedragen opgenomen voor claims die door de maatschappij worden betwist of waarvoor verhaalsacties bij derden zijn ingesteld. Zevenwouden hanteert bij deze claims een prudent schadereserveringsbeleid waarbij in beginsel de verzekerde som inclusief bijkomende kosten worden gereserveerd. Gezien de onzekere uitkomst van juridische procedures en verhaalsacties in deze zijn deze claims voor 100 % in de schadelast opgenomen. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan kan een bedrag ten gunste van het resultaat vrijvallen.

In de reserveringen boekjaar is een bedrag van € 877.000 (2018: € 531.000) opgenomen als voorziening voor nagekomen schademeldingen. Voor het huidige boekjaar is € 569.000 opgenomen. Voor oudere jaren is een bedrag van € 308.000 opgenomen in verband met ontwikkelingen van aansprakelijkheidsschaden.

Uitkomst toereikendheidstoets schadevoorziening

Op basis van de uitloopresultaten van de schadereserve over de voorgaande jaren wordt de voorziening voor te betalen schaden toereikend geacht. De toereikendheid van de schadevoorziening is tevens kwantitatief getoetst door deze te vergelijken met de beste schatting van toekomstige schadekasstromen inclusief een risicomarge.

Overlopende commissie herverzekering

Over de premies aan herverzekeraar ontvangt de maatschappij commissie. Onderdeel van de technische voorziening premies is het aandeel van de herverzekeraar. Overlopende commissie herverzekering betreft de aan dit aandeel verbonden nog niet verdiende commissie.

<i>Voorziening niet-verdiende herverzekeringscommissie</i>	2019	2018
Balans 1 januari	10.722	8.268
Onttrekkingen	-10.722	-8.268
Dotaties	1.139.685	10.722
Balans 31 december	1.139.685	10.722

Voorzieningen

14. Belastingen

<i>Verloop belastinglatentie tijdelijke verschillen</i>	2019	2018
Balans 1 januari	203.676	246.727
Realisatie beleggingen	-63.920	-8.750
Herwaardering beleggingen	31.982	-34.301
Balans 31 december	171.738	203.676

De latente belastingschuld heeft betrekking op belastbare tijdelijke verschillen tussen fiscale en commerciële waardering ten aanzien van beleggingen. De verwachte looptijd van de volledige latentie is langer dan een jaar.

15. Overige voorzieningen	2019	2018
Voorziening deelneming (1)	1.386.451	1.301.286
Voorziening jubileumuitkeringen (2)	59.675	57.312
	1.446.126	1.358.598

1) Voorziening deelneming

De voorziening deelneming is toegelicht bij het onderdeel Beleggingen in groepsmaatschappijen.

2) Voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen

Belangrijke uitgangspunten zijn:

- disconteringsvoet 4%;
- gebaseerd op stand salarissen ultimo jaar
- blijfkans: 100%
- inclusief verwachte sociale lasten

Verloop:	2019	2018
Balans 1 januari	57.312	54.449
Toevoeging / Onttrekking	2.363	2.863
Balans 31 december	59.675	57.312

De voorziening heeft in het algemeen een langlopend karakter. In 2019 heeft € 0 een looptijd korter dan een jaar. (2018: € 0).

16. Belastingen en sociale lasten	2019	2018
Loonheffing	91.707	81.438
PAWW	457	276
	92.164	81.714

17. Overige schulden	2019	2018
Externe accountant	130.900	95.315
Overige accountantskosten	26.973	7.525
Salarissen en overige vergoedingen	62.451	26.196
Actuariskosten	51.194	22.853
Schuld aan stichting Zevenwouden	51.165	51.165
Informatiediensten	22.179	-
Crediteuren	14.948	49.127
Vermogensbeheer	6.720	6.696
Leasekosten wagenpark	-	338
Overig	48.907	15.439
Balans 31 december	415.437	274.654

18. Overlopende passiva	2019	2018
Reservering vakantiedagen	94.726	65.591
	94.726	65.591

Toelichting op de onderscheiden posten van de enkelvoudige winst- en verliesrekening

19. Uitloopresultaten voorziening bruto schaden (in duizenden euro's)

Boekjaar	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Branche	Brand		Aansprakelijkheid		Overig		Totaal	
<i>Schadejaar</i>								
-1	505	-321	-60	-310	97	-56	542	-687
-2	-73	34	-32	-16	24	-19	-81	-1
-3	16	-45	-45	-55	-5	-7	-34	-107
<i>Ouder</i>	-4	-25	149	190	61	-22	206	143
Uitloopresultaat	444	-357	12	-191	177	-104	633	-652
Schadelast verslagjaar	9.441	13.169	1.045	1.106	409	386	10.895	14.661
Bruto schade	9.885	12.812	1.057	915	586	282	11.528	14.009

19. Uitloopresultaten voorziening schaden na herverzekering (in duizenden euro's)

Boekjaar	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Branche	Brand		Aansprakelijkheid		Overig		Totaal	
<i>Schadejaar</i>								
-1	442	-251	-60	-310	125	-26	507	-587
-2	-73	31	-32	-16	24	-19	-81	-4
-3	16	15	-45	-55	-5	-7	-34	-47
<i>Ouder</i>	-4	-8	-137	193	61	74	-80	259
Uitloopresultaat	381	-213	-274	-188	205	22	312	-379
Schadelast verslagjaar	838	8.501	156	1.105	388	359	1.382	9.965
Schade eigen rekening	1.219	8.288	-118	918	593	381	1.694	9.586

Het uitloopresultaat voor 2018 voor alle branches samen is negatief. Het grote aantal nameldingen in het eerste kwartaal van 2019 is de voornaamste oorzaak. Voor aansprakelijkheid is een oud schadedossier aangepast naar aanleiding van recente ontwikkelingen.

20. Bedrijfskosten

Acquisitiekosten		2019	2018
<i>Acquisitiekosten</i>	Doorlopende provisie	6.048.698	4.642.967
	Tekencommissie	3.268.501	2.494.416
		9.317.199	7.137.383
<i>Wijziging overlopende acquisitiekosten</i>	Doorlopende provisie	-94.616	-97.671
	Tekencommissie	-45.427	-56.473
		-140.043	-154.144

Beheer- en personeelskosten en afschrijvingen

	2019	2018
Personeelskosten (1)	3.326.834	2.906.212
Afschrijvingen materiële vaste activa	9.324	28.512
Overige bedrijfskosten	2.191.836	1.721.476
<i>Totaal kosten</i>	5.527.994	4.656.200
Toegekende kosten aan Noorderlinge B.V.	-3.192.401	-2.703.000
	2.335.593	1.953.200

De toerekening van kosten aan Noorderlinge B.V. wordt bepaald op basis van de kosten van haar activiteiten.

De maatschappij heeft een kantoorgebouw zowel in gebruik als in eigendom. Hiervoor wordt een interne huurlast ter grootte van circa € 102.960 per jaar aan de technische rekening toegerekend. De huurlast is inbegrepen onder de overige bedrijfskosten.

(1) Specificatie personeelskosten

	2019	2018
Salarissen	2.400.226	2.076.110
Sociale lasten	352.481	291.517
Pensioenkosten	341.872	265.789
Overige personeelskosten	232.255	272.796
	3.326.834	2.906.212

De pensioenkosten bestaan in beide verslagjaren uit de met de pensioenuitvoerder overeengekomen premie.

Werknemers

Zevenwouden had gedurende het boekjaar gemiddeld, berekend op fulltime basis (fte) 34 werknemers in dienst (2018: 32).

Bezoldiging Raad van Commissarissen en Algemene Vergadering van Afgevaardigden

Voor de bezoldiging van de Raad van Commissarissen en de Algemene Vergadering van Afgevaardigden kwam in 2019 een bedrag van € 40.250 (2018: € 42.777) ten laste van de maatschappij.

Bezoldiging (gewezen) directie

Voor de bezoldiging van de directie kwam in 2019 een bedrag van € 361.923 ten laste van de maatschappij (2018: € 401.029). De bezoldiging is bepaald op basis van de componenten van RJ271. Voor de ter beschikkingstelling van een auto zijn de totale lease- en brandstofkosten toegekend aan de bezoldiging.

Honoraria accountantsorganisatie

Het totaal van de ten laste van het resultaat van het boekjaar gebrachte honoraria voor werkzaamheden van de externe Accountant (Deloitte Accountants B.V.) (2018: KPMG Accountants N.V.) bedraagt € 126.940 (2018: € 121.000). Dit bedrag is als volgt onder te verdelen:

	2019	2018
Controle van de jaarrekening en QRT-staten	121.000	121.000
Nagekomen kosten voorgaand boekjaar	5.940	-
	126.940	121.000

Commissie herverzekeraar	2019	2018
Ontvangen commissie herverzekeraar	11.166.258	145.050
Wijziging overlopende commissiereserve	-1.128.963	-2.454
	10.037.295	142.596

Per 2019 is het herverzekeringsprogramma omgezet naar Quote Share contract. De bijbehorende commissie wordt opgenomen als dekking van bedrijfskosten.

21. Resultaat technische rekening

Het technische resultaat is toe te rekenen aan een aantal branchegroepen. Het technische resultaat van de belangrijkste branchegroepen is als volgt verdeeld (in duizenden euro's):

<i>Technische rekening</i>	Brand	Aansprakelijkheid	Overig	Totaal
Verdiende premies eigen rekening	1.940	248	913	3.101
Van niet-technische rekening toegerekende opbrengsten uit beleggingen	185	17	14	216
Schaden huidig tekenjaar eigen rekening	-838	-156	-388	-1.382
Schaden oude tekenjaren eigen rekening	-381	274	-205	-312
Totaal bedrijfskosten	-756	-166	-554	-1.476
Resultaat technische rekening	150	217	- 220	147
 Herverzekeringssaldo	2.243	-171	580	2.652

Niet-technische rekening

22. Opbrengsten uit overige beleggingen	2019	2018
Leningen	32.927	40.177
Obligaties	94.494	91.278
Hypotheken	5.237	5.485
Aandelenfondsen	7.100	7.660
Banken	-2.294	38
	137.464	144.638

23. Ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen

	2019	2018
<i>Ongerealiseerde winst op beleggingen</i>		
Aandelenfondsen	248.066	83.500
Obligaties	99.861	24.282
	347.927	107.782
<i>Ongerealiseerd verlies op beleggingen</i>		
Aandelenfondsen	14.282	216.790
Obligaties	-	152.351
Onroerend goed	-	190.000
	14.282	559.141

24. Gerealiseerd resultaat beleggingen

	2019	2018
<i>Gerealiseerde winst op beleggingen</i>		
Onroerend goed	117.740	79.980
Aandelenfondsen	104.247	-
Obligaties	20.719	-
	242.706	79.980
<i>Gerealiseerd verlies op beleggingen</i>		
Onroerend goed	3.720	-
Obligaties	-	688
	3.720	688

25. Aan technische rekening toegerekende uit opbrengsten uit beleggingen

Een deel van de opbrengst uit beleggingen in de niet-technische rekening wordt toegerekend aan de technische rekening. Deze wordt berekend op basis van het deel van het eigen vermogen dat binnen Zevenwouden als noodzakelijk aanwezige solvabiliteit is bepaald.

26. Belastingen

	2019	2018
<i>Mutaties belastinglatentie voor compensabele verliezen</i>		
Realisatie	-66.419	-8.750
Herwaardering toekomstige winsten	401.419	-42.250
	335.000	-51.000
<i>Mutatie latente vennootschapsbelasting u.h.v. tijdelijke verschillen</i>		
Realisatie beleggingen	66.419	-
Overige mutaties	-34.481	34.301
	31.938	34.301
 Totale vennootschapsbelasting	 366.938	 -16.699
 <i>Verklaring verschil nominale en effectieve belastingdruk</i>	 2019	 2018
<i>Resultaat voor belasting</i>	<i>621.767</i>	<i>-3.332.794</i>
<i>Toepasselijke nominale belastingtarief</i>	<i>23,1%</i>	<i>24,7%</i>
<i>Effectieve belasting tarief</i>	<i>-59,0%</i>	<i>0,5%</i>
 Belasting op basis van nominale tarief	 143.442	 -823.199
Effectieve belasting	-366.938	-16.699
Verschil	510.380	-806.500
 <i>Aansluiting effectieve en toepasselijke nominale belastingdruk</i>		
Verrekening met compensabele verliezen	143.442	-823.199
Mutatie voorziening latente belasting tijdelijke verschillen	31.938	-34.301
Mutatie voorziening latentie compensabele verliezen	335.000	51.000
Balans 31 december	510.380	-806.500

Ondertekening van de jaarrekening

Leeuwarden, 6 april 2020

Raad van Commissarissen

Directie

C.B. Mulder, voorzitter

W.R.D.W. Nauta, voorzitter

W.O. Sierksma

J.H. Lubbers, financieel directeur

S. Faber

Overige gegevens

Statutaire regeling betreffende de bestemming van de winst

De statutaire bepalingen inzake de winstverdeling zoals vastgesteld in artikel 17 van de statuten is als volgt:

1. Ten laste van het batig saldo blijkens de jaarrekening worden tenminste zodanige bedragen toegevoegd aan de algemene reserve als nodig zijn om de solvabiliteitsmarge aanwezig te doen zijn waarover de maatschappij krachtens de Wet op het Financieel Toezicht dient te beschikken.
2. Indien de jaarrekening van enig boekjaar een nadelig saldo aanwijst, zal het tekort worden gedekt ten laste van de algemene reserve of uit een of meer aanwezige reservefondsen. Ten laste van door de wet voorgeschreven reserves mag een tekort slechts worden gedelgd voor zover de wet dat toestaat.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de leden en de Raad van Commissarissen van Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij Zevenwouden U.A.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij Zevenwouden U.A. te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij Zevenwouden U.A. op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2019.
2. De geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2019.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie: "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij Zevenwouden U.A. zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij "Zevenwouden" U.A. kwalificeert als organisatie van openbaar belang (OOB). Dit houdt in dat er een verbod van toepassing is op het uitvoeren van de wettelijke controleopdracht van de jaarrekening indien door de accountantsorganisatie of een ander onderdeel van haar netwerk andere diensten dan controlediensten aan Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij "Zevenwouden" U.A. en haar gelieerde entiteiten worden verleend gedurende de periode waarin onafhankelijkheid is vereist.

Deloitte Accountants B.V. is per 1 augustus 2019 benoemd als de nieuwe externe accountants van Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij "Zevenwouden" U.A. In oktober 2019 is geconstateerd dat Deloitte Belastingadviseurs B.V. op 14 januari 2019 een fiscale vraag per email had ontvangen van Zevenwouden. Deze email is door Deloitte Belastingadviseurs B.V. op 17 januari 2019 beantwoord hetgeen kwalificeert als het leveren van niet-controlediensten aan Zevenwouden. De dienstverlening in de latere combinatie met controlediensten was niet toelaatbaar op grond van artikel 5.1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, zoals nader uitgewerkt in de Wet toezicht accountantsorganisaties (artikel 24b Wta) en de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). Nadat de situatie is gebleken hebben wij de situatie besproken met de raad van commissarissen en wij hebben tevens de Autoriteit Financiële Markten (AFM) geïnformeerd. De raad van commissarissen heeft ingestemd met de getroffen maatregelen en onze conclusie dat op basis van de feiten en omstandigheden, onze objectiviteit, integriteit, onpartijdigheid en professioneel kritische instelling niet in het geding zijn en derhalve de wettelijke controleopdracht voor de jaarrekening 2019 kan worden uitgevoerd. Wij verwijzen naar de paragraaf "Samenloop van Dienstverlening" in het verslag van de raad van commissarissen waar zij rapporteert over de situatie.

Met inachtneming van het voorgaande, zijn wij onafhankelijk van Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij "Zevenwouden" U.A. zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 215.000. De materialiteit is gebaseerd op 2% van de het eigen vermogen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de Raad van Commissarissen overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 10.750 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Toepassingsgebied van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

Overeenkomstig de Nederlandse controlestandaarden, zijn wij verantwoordelijk voor het verkrijgen van een hoge, maar niet absolute, mate van zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Wij zijn niet verantwoordelijk voor het voorkomen van niet-naleving van alle wet- en regelgeving, noch mag van ons worden verwacht dat wij alle gevallen van niet naleving identificeren.

Bij fraude is het risico dat een materiële afwijking niet geïdentificeerd wordt groter dan bij fouten, aangezien bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controlewerkzaamheden verschillen van werkzaamheden uitgevoerd in het kader van een specifiek forensisch onderzoek, waarvan de reikwijdte vaak groter is.

Bij het identificeren van risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving hebben wij de risico-inschatting van management geëvalueerd en inlichtingen ingewonnen bij het management, de met governance belaste personen en anderen binnen de entiteit. Op basis van deze werkzaamheden en de controlestandaarden hebben wij ondermeer met het, voor onze controle relevante, veronderstelde frauderisico met betrekking tot doorbreking van interne- beheersingsmaatregelen door het management rekening gehouden. Dit risico ziet toe op:

- Management schattingen, waaronder specifiek op de uitgangspunten bij het bepalen van de technische voorzieningen.
- Journaalposten welke direct de financiële verslaglegging beïnvloeden.

Voorts verwijzen wij naar de controlewerkzaamheden zoals beschreven in de afzonderlijke 'Kernpunten van de controle' bij het adresseren van de frauderisico's.

Onze controlewerkzaamheden ten aanzien van het frauderisico zijn gericht op een evaluatie van de voor het beperken van deze frauderisico's relevante interne beheersingsmaatregelen. Wij hebben tevens aanvullende, gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, waaronder een gedetailleerde analyse van de journaalposten en de ondersteunende documentatie die aan het einde van de verslagperiode zijn aangebracht. Data-analyse, inclusief het testen van journaalposten op basis van bepaalde risicogerichte kenmerken, maakt deel uit van onze controleaanpak om het frauderisico te adresseren.

Op basis van onze ervaring en kennis van de sector, gesprekken met het management en via inzage in specifieke documenten met betrekking tot de naleving van wet- en regelgeving, hebben wij factoren beoordeeld met betrekking tot de risico's van niet-naleving van wet- en regelgeving, waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze een diepgaande invloed hebben op de jaarrekening als geheel.

De mogelijke invloed van deze wet- en regelgeving op de jaarrekening varieert aanzienlijk. Ten eerste is de entiteit onderworpen aan wet- en regelgeving die rechtstreeks van invloed is op de jaarrekening, waaronder belastingwetgeving, regelgeving voor financiële verslaggeving en vereisten overeenkomstig Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de regelgeving voor Solvency II. Wij hebben de naleving van deze wet- en regelgeving beoordeeld in het kader van onze werkzaamheden met betrekking tot de betreffende jaarrekening.

Ten tweede is de entiteit onderworpen aan vele andere (branchespecifieke) wet- en regelgeving zoals benoemd in de NBA-handreiking 1143 Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij (her)verzekeraar, waar de gevolgen van het niet naleven van deze wetten een diepgaande invloed kunnen hebben op bedragen en/of toelichtingen in de jaarrekening, bijvoorbeeld door het opleggen van boetes of het aanspannen van een rechtszaak. Wij hebben de Wet op het financieel toezicht, Besluit prudentiële regels Wft, Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme en de Algemene Verordening Gegevensbescherming geïdentificeerd die mogelijk een dergelijke invloed zullen hebben.

Wij hebben overeenkomstig de controlestandaarden bepaalde controlewerkzaamheden uitgevoerd om het risico van niet-naleving van deze wet- en regelgeving te adresseren. Wij hebben hiertoe navraag gedaan bij de directie, de met governance belaste personen, de afdeling Internal Audit en anderen binnen de entiteit en hebben inzage gekregen in (directie)notulen, correspondentie met relevante autoriteiten, toezichthouders en advocatenbrieven. Ook zijn wij tijdens de controle alert gebleven op aanwijzingen van (vermoedelijke) niet-naleving van wet- en regelgeving.

Reikwijdte van de groepscontrole

Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij Zevenwouden U.A. staat aan het hoofd van een groep van entiteiten. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij Zevenwouden U.A.

De groepscontrole heeft zich met name gericht op de significante onderdelen van Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij Zevenwouden U.A.. Bij de onderdelen hebben wij zelf controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben geen gebruik gemaakt van andere accountants bij de controle van dit onderdeel.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij (groeps)onderdelen, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de geconsolideerde jaarrekening.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de Raad van Commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving van het kernpunt

Waardering technische voorziening te betalen schaden inclusief herverzekeringen

Zevenwouden heeft een significante technische voorziening voor te betalen schaden (bruto) van € 7,8 miljoen. Dit betreft 42% van het balanstotaal.

De berekening van de technische voorziening voor te betalen schaden en de daarmee samenhangende toereikendheidstoets bevat significante inschattingen van onzekere toekomstige uitkomsten. Verschillende bronnen en assumpties worden gebruikt om deze verplichtingen in te schatten (zoals inschattingen van schade-experts en periodiek bijgestelde normbedragen op basis van historische gegevens over de schadelast voor kleinere schademeldingen) gebruikt. Tevens wordt rekening gehouden met de impact van het herverzekeringsdeel bij het bepalen van de netto voorziening voor te betalen schaden.

Het bepalen van de technische voorziening voor te betalen schade door Zevenwouden is een complex en deels subjectief proces doordat belangrijke schattingen moeten worden gemaakt door het management en is daarom een kernpunt in onze controle.

Voorts heeft Zevenwouden een quota share herverzekeringscontract, waarbij een aanzienlijk deel wordt herverzekerd. Het risico ziet met name toe op de juiste uitvoering van het herverzekeringsbeleid als ook het risico aangaande de kredietwaardigheid van de herverzekeraars.

De onzekerheden bij de schadelast zijn toegelicht in noot 12 van de geconsolideerde jaarrekening en noot 13 van de enkelvoudige jaarrekening.

De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- De opzet en het bestaan van de interne-controleprocedures rondom het bepalen van de technische voorzieningen beoordeeld.
- Het toetsen van de voorziening voor te betalen schaden aan de hand van intern opgestelde kwalitatieve en kwantitatieve analyses, waaronder de analyse van de uitloopresultaten.
- Het toetsen van de normschadebedragen, voor de schademeldingen van individueel beperkte omvang, op basis van ervaringscijfers zoals beschikbaar bij Zevenwouden.
- Het bespreken van algemene schade-ontwikkelingen en specifieke grote en bijzondere schaden aan de hand van de onderliggende schadedossiers en bijbehorende rapporten van schade-experts.
- Het evalueren van de uitkomsten van de beoordeling van de toereikendheid van de technische voorzieningen ultimo 2019 zoals uitgevoerd door de interne actuariële functiehouder van Zevenwouden. De interne actuariële functiehouder is in haar werkzaamheden ondersteund door een extern expert.
- Specifieke werkzaamheden op de herverzekeringen betreffen het beoordelen van de kredietwaardigheid van de herverzekeraars, het bepalen van de juistheid van de herverzekeringspremies als ook het aansluiten van het herverzekeringsdeel van de schades.
- Wij hebben actuariële specialisten ingezet bij onze controlewerkzaamheden ten aanzien van de vaststelling en toetsing van de toereikendheid van de voorziening voor te betalen schaden. De actuariële specialisten hebben de technische voorziening gecontroleerd op basis van het evalueren van de totstandkoming van gebruikte schadedriehoeken.

Beschrijving van het kernpunt	De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd
	Aanvullend hebben de specialisten de door de directie gehanteerde assumpties geëvalueerd. Onze observatie bij dit kernpunt Wij achten de door Zevenwouden toegepaste methodiek en gehanteerde veronderstellingen voor de vaststelling van de technische voorziening voor te betalen schaden aanvaardbaar en zijn van mening dat deze voorziening juist is gewaardeerd. Tevens achten we de toelichting in de algemene grondslagen en noot 12 van de geconsolideerde jaarrekening en noot 13 van de enkelvoudige jaarrekening toereikend.
Waardering van beleggingen De beleggingen vertegenwoordigen een omvangrijk bedrag op de balans van Zevenwouden met een omvang van € 13 miljoen zijnde 71% van het balanstotaal. De beleggingen bestaan uit beleggingen gewaardeerd op historische kostprijs, beleggingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs, en beleggingen gewaardeerd op marktwaarde.	Om deze risico's te ondervangen, hebben wij onder meer de volgende werkzaamheden verricht: • Beoordelen van de opzet en het bestaan van de administratieve organisatie en interne controle middels het toetsen van de aanwezige ISAE 3402-rapportages van de custodian, en confirmatie op totaalniveau van de custodian. • Gegevensgerichte werkzaamheden, waaronder cijferbeoordelingen en detailcontroles. • Eigen toetsing van de waardering van de beleggingen, waarbij specifiek aandacht is besteed aan de waardering van de beleggingen zonder marktwaardering. • Toetsing van de mutaties (in aantallen) van de beleggingen. • Werkzaamheden verricht met betrekking tot de afstemming met externe opgaven. Onze observatie bij dit kernpunt Wij achten de toegepaste methodiek en gehanteerde veronderstellingen voor de waardering van de beleggingen aanvaardbaar en zijn van mening dat de beleggingen juist zijn gewaardeerd. Tevens achten wij de toelichting in de algemene grondslagen en noot 1-5 van de geconsolideerde jaarrekening en noot 1,3-6 van de enkelvoudige jaarrekening toereikend.

Paragraaf ter benadrukking van de impact van COVID-19

Het coronavirus heeft ook invloed op Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij Zevenwouden U.A. In de toelichting op pagina 49 in de jaarrekening heeft de directie de huidige impact toegelicht. Zij geven aan dat het op dit moment voor hen niet goed mogelijk is om in te schatten wat de invloed van het Corona-virus is op de financiële prestaties en gezondheid van Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij Zevenwouden U.A.

Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Verslag van de directie
- Verslag van de Raad van Commissarissen
- Verslag van de Raad van Afgevaardigden; en
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het directieverslag en de overige, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE DOOR WET- OF REGELGEVING GESTELDE VEREISTEN

Benoeming

Wij zijn door de Raad van Commissarissen op 1 augustus 2019 benoemd als accountant van Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij Zevenwouden U.A. vanaf de controle van het boekjaar 2019 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderlinge waarborgmaatschappij in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderlinge waarborgmaatschappij haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderlinge waarborgmaatschappij.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderlinge waarborgmaatschappij.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderlinge waarborgmaatschappij haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderlinge waarborgmaatschappij haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan het auditcomité op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de Raad van Commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de Raad van Commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 6 april 2020

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: C.J. de Witt RA